

การศึกษาศมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง
เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พัชรินทร์พร ภู่อภิสิตธิ์

ระจิตรา ศุภติลลักษ์ณ

อนงค์ ไต่วัลย์

วัชรภรณ์ ชัยวรรณ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

A Study of Competencies of Community Enterprise (OTOP)

Entrepreneurs in the Central Region of Thailand

toward ASEAN Economic Community

Patcharinporn

Bhuapisit

Rachitra

Supadilokluk

Anong

Taiwan

Watcharaporn

Chaiwan

This Research is Funded by Business Administration Faculty

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Year 2014

ชื่อเรื่อง : การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผู้วิจัย : ผศ. พัทรินทร์พร ภู่อภิลิทธิ คณะบริหารธุรกิจ มทร.พระนคร
 ผศ. ระจิตรา ศุภดิลลักษ์mith คณะบริหารธุรกิจ มทร.พระนคร
 นาง อนงค์ ไต่วัลย์ คณะบริหารธุรกิจ มทร.พระนคร
 นางสาว วัชรภรณ์ ชัยวรรณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มทร.พระนคร

พ.ศ. : 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันและสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง และนำเสนอสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และนำผลการสัมภาษณ์มาเป็นตัวแปรต้นเพื่อสร้างแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาวในเขตภาคกลางจำนวน 189 คน และเก็บข้อมูลด้วยการสุ่มแบบชั้นภูมิ อัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 82.54 แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านคุณลักษณะ และด้านทักษะอยู่ในระดับสูง ตามลำดับ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับปานกลาง

สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อยู่ในระดับสูงทั้งด้านคุณลักษณะ ด้านทักษะ และด้านความรู้ ตามลำดับ

นำเสนอสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้ ผู้ประกอบการควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ตามลำดับ โดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวกับกฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ ภาษาสากล และเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ในเชิงบริหาร และเสริมทักษะความเชี่ยวชาญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง การแสวงหาตลาดใหม่ และการสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยเร่งพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับนวัตกรรม องค์การ ผู้ประกอบการค่อนข้างมีคุณลักษณะพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างไรก็ตามควรพัฒนาคุณลักษณะในการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง และศักยภาพในการพัฒนาองค์การ

ได้เสนอแนะให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เร่งพัฒนาสมรรถนะและแสวงหาแหล่งข้อมูลและหน่วยงานสนับสนุนช่วยเหลือในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้ประกอบการสนับสนุนกิจกรรม และสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สถาบันการเงินและหน่วยงานอื่นเพื่อกำหนดนโยบาย วิธีการในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรม

Title : A Study of Competencies of Community Enterprise (OTOP) Entrepreneurs in the Central Region of Thailand toward ASEAN Economic Community

Researchers : Patcharinporn Bhuapisit, Faculty of Business Administration, RMUTP
Rachitra Supadilokluk, Faculty of Business Administration, RMUTP
Anong Taiwan, Faculty of Business Administration, RMUTP
Watcharaporn Chaiwan, Institute of Research and Development

Year : 2014

ABSTRACT

The objectives of this research is to study the current competencies, assess competency requirement of community enterprise (OTOP) entrepreneurs in the central region of Thailand and provide them guidelines toward ASEAN Economic Community. The research instruments used for data-gathering were semi-structured interview. The results of the interviews were created by using independent variables in questionnaire. The samplers of this research are the 189 community enterprise (OTOP) entrepreneurs, with a 82.54% response rate.

The results were as follows :

Attributes and skills indicated by current competencies were at high level while knowledge was medium level. The competency requirement, attributes, skills and knowledge were at high level respectively. The fundamental preparation for competency of community enterprise (OTOP) entrepreneurs in the central region of Thailand toward ASEAN Economic Community should develop competencies in knowledge, attributes and skills especially in the international trading regulation, international language, information technology and management. The community enterprise (OTOP) entrepreneurs should increase skills in the continuous expertise in product development and organization, as well as seeking for new markets and creating continuous business networking including organizational innovation acceleration. The

community enterprise (OTOP) entrepreneurs should develop attributes to seek for business opportunities, widen continuous knowledge and innovation and increase potential organizational development.

The suggestions were that the community enterprise (OTOP) entrepreneurs should develop competencies and seek for source of information and ask for government support to get into ASEAN Economic Community. The government sector should support knowledge, skills, attributes and cooperate with school, financial and other to develop potential of community enterprise (OTOP) entrepreneurs in a long term.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้เนื่องจากบุคคลหลายท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแนะนำ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ นายณพรัตน์ อารงทรัพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน นายวรังก์ ยมาภัย ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายพัฒนาพื้นฐานธุรกิจ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ที่ได้ให้ความกรุณาให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นามิ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คุณจารุศิริ พูลสวัสดิ์ บริหารงานบุคคลอาวุโส (HR Executive) บริษัท แอดโคแมท (สยาม) จำกัด คุณจุนาริรัตน์ นวลละออง ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม จังหวัดเพชรบุรี ที่กรุณาสنبสนุนเสียสละเวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย รวมทั้งให้ความรู้และคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยเล่มนี้ ขอมอบแต่ครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดในงานวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน และ OTOP	20
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	24
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4.1 สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง	48
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์	49
4.3 การวิเคราะห์สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง	52
4.4 การวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	56
4.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน	60
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	64
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5.2 อภิปรายผล	68
5.3 ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	
แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview)	76
แบบสอบถาม	78
การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of objective Congruence)	82
ผลการวิเคราะห์	84
ภาพกิจกรรมการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP)	88
ประวัติผู้วิจัย	91

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิดในงานวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)	8

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 รายชื่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนผู้ให้สัมภาษณ์	32
ตารางที่ 3.2 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชนผู้ให้สัมภาษณ์	32
ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ	33
ตารางที่ 3.4 ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ประกอบการ	34
ตารางที่ 3.6 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน	36
ตารางที่ 3.7 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	39
ตารางที่ 3.8 ความหมายของระดับความคิดเห็นต่อสมรรถนะในปัจจุบันของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการ ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	43
ตารางที่ 4.1 ชื่อสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง	48
ตารางที่ 4.2 การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์	49
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้	52
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านทักษะ	53
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านคุณลักษณะ	54
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านรวม	55
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านทักษะ	57
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านคุณลักษณะ	58
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านรวม	59
ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะ ที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านความรู้	60
ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะ ที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านทักษะ	61
ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระดับสมรรถนะ ที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านคุณลักษณะ	62
ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะ ที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน รายด้าน	63

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกประเทศ การรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญต่อประเทศไทย ได้แก่ การรวมกลุ่มในภูมิภาคเอเชีย ภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย กรอบความร่วมมือเอเชีย-แปซิฟิก และการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในปี 2558 ที่อาจก่อให้เกิดความผันผวน ซับซ้อน และมีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ประเทศไทยจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมสามารถพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวหน้าต่อไป รวมถึงพัฒนาสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมืองอย่างบูรณาการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศให้เข้มแข็งเพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการในภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และผู้ประกอบการในภาคเกษตร ให้ใช้ภูมิปัญญา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับสู่การผลิตและการให้บริการ บนฐานความรู้และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่ประเทศไทยมีพันธกรณีภายใต้กรอบความร่วมมือกับนานาประเทศ พร้อมก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

วิสาหกิจชุมชนเป็นองค์การขนาดเล็กที่รวมกลุ่มคนในชุมชนทำการผลิตสินค้า การให้บริการ ที่ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน รัฐบาลได้ส่งเสริมอาชีพของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชน OTOP ซึ่งกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลให้แต่ละชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้า

ตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP) โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2546 และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันได้มีการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ เป็นระดับผลิตภัณฑ์ (Product Level) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5 ดาว เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก ระดับ 4 ดาว เป็นสินค้าที่มีศักยภาพ เป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้ ระดับ 3 ดาว เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว ระดับ 2 ดาว เป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาวมีการประเมินศักยภาพเป็นระยะระดับ 1 ดาว เป็นสินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวได้ เนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา

ภายใต้สถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งผลให้ขนาดของตลาดไทยขยายใหญ่ขึ้นเป็นตลาดอาเซียนด้วยประชากรกว่า 590 ล้านคน(สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, อินเทอร์เน็ต, 2556) ต้นทุนการผลิตที่ลดลงจากการลด/ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าทั้งด้านภาษีและที่มิใช่ภาษีในอาเซียน รวมถึงการลด/ยกเลิกอุปสรรคด้านการค้าบริการและการลงทุนและการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนการส่งออก การนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป รวมทั้งการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศสมาชิกที่มีความได้เปรียบในการแข่งขัน และสามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของแต่ละประเทศได้อย่างเต็มที่ นับได้ว่าเป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพสามารถขยายตลาดสินค้าและบริการที่มีคุณภาพไปยังตลาดอาเซียนได้ อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นการเปิดโอกาสให้สินค้าของประเทศอาเซียนอื่นเข้ามาในตลาดประเทศไทยมากขึ้นในราคาที่ต่ำกว่า และ/หรือ คุณภาพที่ดีกว่า ซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อาจจะต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้ศึกษาความพร้อมของธุรกิจไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า ในปีพ.ศ. 2554 ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ประมาณร้อยละ 73.3 ยังไม่มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ขณะที่ผู้ประกอบการที่เหลืออีกร้อยละ 26.7 มีความพร้อมในการแข่งขัน (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, อินเทอร์เน็ต, 2556) วิสาหกิจชุมชนถึงแม้จะเป็นสถานประกอบการขนาดเล็กแต่ก็ควรเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่เหมาะสมภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 4 ดาวซึ่งเป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่สากลได้ หากได้ทราบช่องว่างระหว่างสมรรถนะปัจจุบันกับสมรรถนะที่ต้องการเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

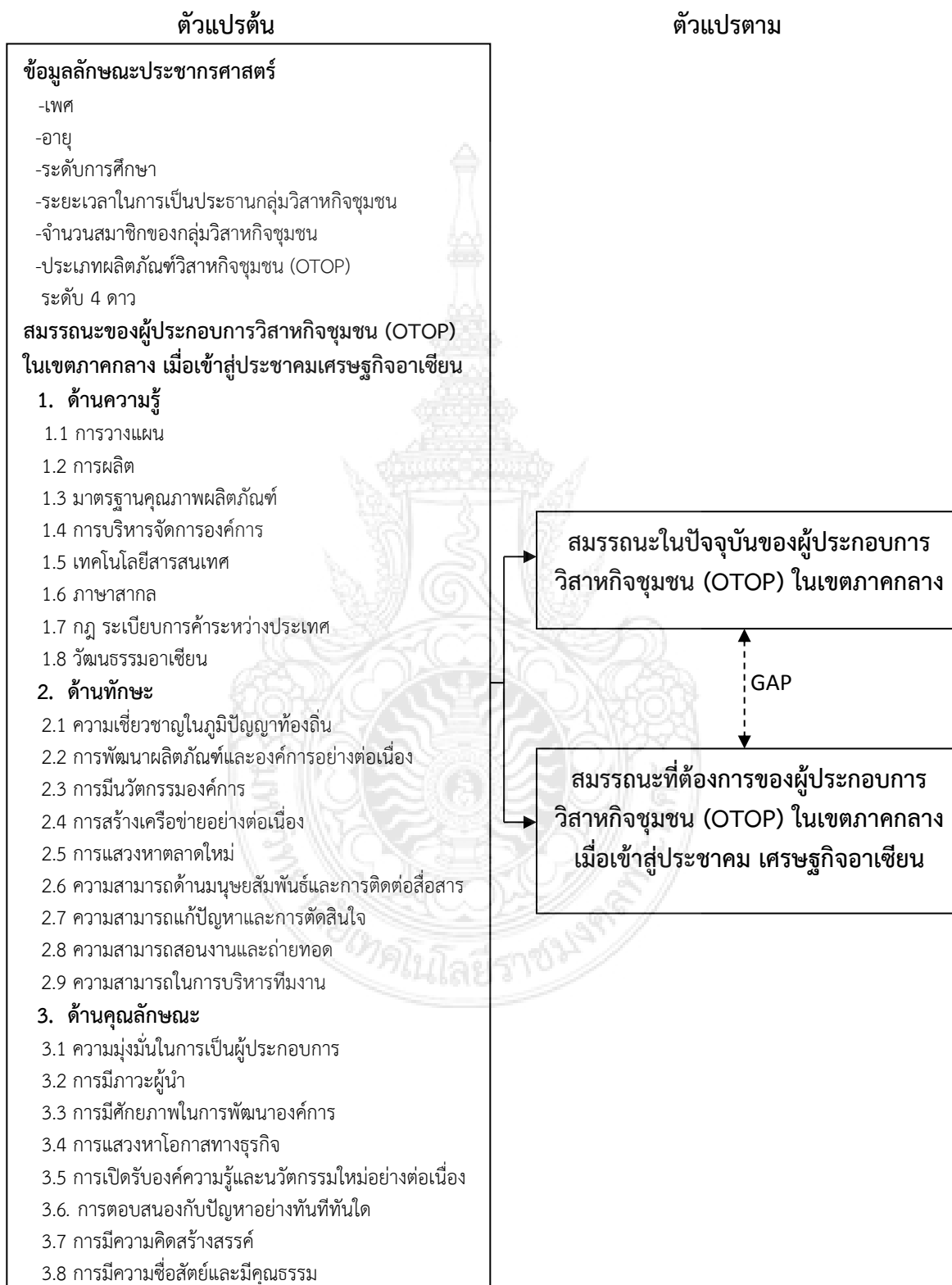
ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้พร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยเน้นศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจ (OTOP) ระดับ 4 ดาวในเขตภาคกลางรวม 21 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ที่เหมาะสมภายใต้การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ของประเทศไทยให้ก้าวสู่ระดับอาเซียน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. เพื่อนำเสนอสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในพื้นที่เขตภาคกลาง รวมทั้งสิ้น 357 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในพื้นที่เขตภาคกลาง รวมทั้งสิ้น 189 ราย

ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลระดับสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

ตัวแปรตาม คือ สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พื้นที่จังหวัดในภาคกลางรวม 21 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ดังนี้ นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครนายก สระแก้ว ปราจีนบุรี และกรุงเทพมหานคร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการ ให้มีขีดความสามารถพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายและกลวิธีการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. นักวิจัยนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปทำการวิจัยต่อยอดเชิงวิชาการ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
4. เผยแพร่ผลการวิจัยในวารสารวิชาการและวิจัยของมหาวิทยาลัย
5. จัดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทลิขสิทธิ์

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้คำศัพท์เฉพาะบางคำ ที่จำเป็นต่อการศึกษาครั้งนี้เพื่อให้การใช้ภาษามีความชัดเจนและรัดกุม ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านการวิจัยครั้งนี้

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิสาหกิจชุมชน (OTOP) (Community Enterprise OTOP) หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ภายใต้โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่ดำเนินการ โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) คือ การร่วมกันทางเศรษฐกิจและเปิดเสรีการส่งออกและการนำเข้าสินค้าของชาติในอาเซียนรวมทั้งประเทศไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลก่อนที่จะทำการวิจัย โดยอาศัยพื้นฐานจาก แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำงานช่วย ชี้แนะแนวทางในการทำวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขต ภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ตามหัวข้อ ดังนี้

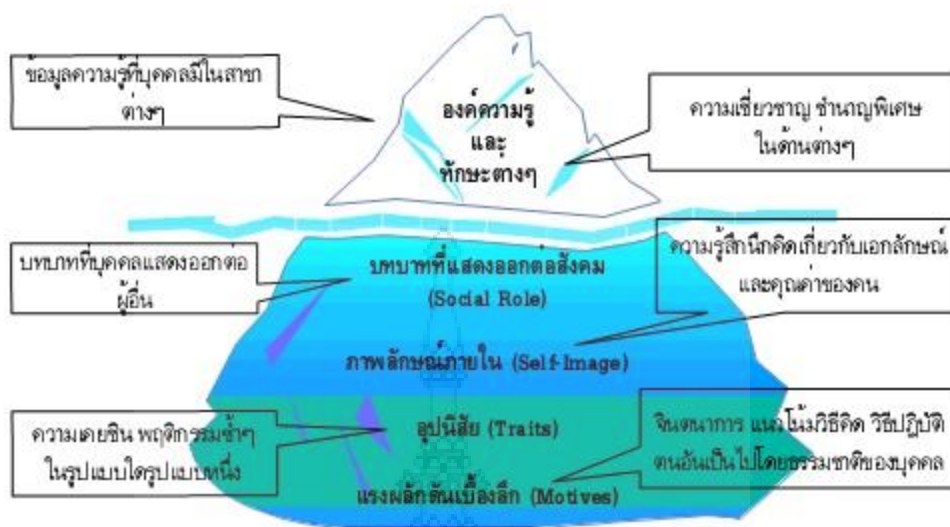
- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน และ OTOP
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ

เดวิด ซี แมคเคลแลนด์ (David C. McClelland) ได้เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency) ไว้ในบทความ “Testing for Competence Rather than Intelligence” ว่า IQ ประกอบด้วยความถนัด หรือ ความเชี่ยวชาญทางวิชาการ ความรู้ ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ซึ่งอาจไม่ใช่ ตัวชี้วัดที่ดีของผลงานและความสำเร็จโดยรวม แต่สมรรถนะกลับเป็นสิ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จ ในหน้าที่การงานได้ดีกว่า

สเปนเซอร์ และสเปนเซอร์ (Spencer & Spencer) ได้อธิบายแนวคิดเรื่องสมรรถนะ ตาม ภาพที่ 2.1 ว่า ความแตกต่างของบุคคลเปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้และพัฒนาได้ง่าย (Visible) คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ ได้แก่ องค์ความรู้ และทักษะที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองเห็น ได้ยาก(Invisible) คือส่วนที่อยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) ภาพลักษณ์ภายใน (Self Image) และบทบาทต่อสังคม (Social Role) ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงาน ของบุคคลอย่างมากและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก

ภาพที่ 2.1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model)

ที่มา : ดัดแปลงจาก Competence at Work ของ Spencer & Spencer (1993, p.11)

ความหมายสมรรถนะ

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี ได้สรุปความหมายของคำว่า สมรรถนะ (Competency) ได้ว่าเป็นคุณลักษณะใดๆ ที่ทำให้องค์กรหรือบุคคลสามารถแสดงบทบาทและผลงานได้อย่างโดดเด่นแตกต่างกว่าองค์กรหรือบุคคลอื่น

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1993: 14) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคล ซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ

มิราไบล์ (Mirabile, 1995 อ้างใน สีมา สีมานันท์, 2548) เสนอว่า สมรรถนะ หมายถึงลักษณะที่แสดงออกของบุคคลรวมถึงความรู้ ทักษะ ความสามารถและพฤติกรรมที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งได้แก่ แรงจูงใจ ทศนคติ ค่านิยม และการตระหนักรู้ในตนเอง

บอยทซีส (Boyatzis, 1982 : 1) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ หรือผลงานที่ดีเยี่ยมได้

โบม และสแปร์โรว์ (Boam & Sparrow, 1992) กล่าวว่า สรรรณะเป็นกลุ่มของคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหนึ่งๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบประสบความสำเร็จ

เฮย์ส (Hayes, 1983: 4) กล่าวว่า สรรรณะ นอกจากจะหมายถึงความสามารถในการทำงานแล้ว ยังประกอบไปด้วยความรู้ แรงขับ คุณลักษณะ บทบาททางสังคม และการมีทักษะเพื่อการทำงาน โดยที่องค์ประกอบของสรรรณะต่างๆ เหล่านี้ ทำให้บุคคลมีการทำงานที่ได้ผลดีกว่าและสมบูรณ์มากกว่าบุคคลที่ไม่มีคุณลักษณะดังกล่าว

เดล และเฮส (Dale & Hes, 1995: 80) ได้กล่าวว่า สรรรณะ เป็นการค้นหาสิ่งที่ทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่ดีเลิศ (Excellence) หรือการปฏิบัติงานที่เหนือกว่า (Superior Performance)

เคอร์ชเนอร์ และคณะ (Kirschner, Vilsterm, Hummel and Wigman, 1997) ได้ให้นิยามสรรรณะว่าเป็นความรู้และทักษะทั้งปวงที่ซึ่งบุคคลมีอยู่ในตน และสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพื่อบรรลุเป้าหมายแน่นอนอย่างหนึ่งในบริบท หรือสถานการณ์ที่หลากหลาย ความสามารถที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์เฉพาะอย่างหนึ่งซึ่งในการที่จะกระทำได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิผลในสถานการณ์นั้น ต้องใช้วิจารณญาณ ค่านิยม และความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

เซอร์มอน (Shermon, 2000) ได้กล่าวถึงความหมายของสรรรณะ ว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ความหมาย ในความหมายแรก สรรรณะ หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในขอบเขตงานที่ตนรับผิดชอบ ความหมายที่สอง สรรรณะ หมายถึงคุณสมบัติที่บุคคลจำเป็นต้องมี เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจากความหมายทั้งสองประการข้างต้น เซอร์มอน ได้ให้น้ำหนักของสรรรณะไปที่ความหมายที่สอง ซึ่งเป็นการทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรมอันนำมาสู่ผลงาน และผลสุดท้ายนำมาซึ่งผลลัพธ์ทางธุรกิจที่องค์การต้องการ

ประเภทของสรรรณะ

เคอร์สเตด (Kierstead, 1998) แบ่งสรรรณะออกเป็น 2 กลุ่มหลัก คือ สรรรณะฐานงาน (Job-based Competency or Area Competency) เป็นสิ่งที่บุคคลต้องทำในการทำงานหรือในหน้าที่การงาน และสรรรณะฐานบุคคล (Person-based Competency) ซึ่งเป็นคุณลักษณะทั่วไปที่ทำให้บุคคลสามารถทำงานนั้นได้ดี เคอร์สเตด ได้แบ่งสรรรณะ 2 กลุ่มหลักดังกล่าวนี้ ออกเป็นสรรรณะย่อยได้อีกดังต่อไปนี้

1. สรรรณะขององค์การ (Organization Competency) ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภทคือ สรรรณะองค์การ ซึ่งเป็นสรรรณะโดยรวมขององค์การที่บุคคลทุกระดับขององค์การ

จะต้องมีเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร และสมรรถนะที่เกี่ยวกับงาน (Job-related Competency) หรือเรียกว่าสมรรถนะฐานงาน (Job-based Competency or Area Competency) ซึ่งหมายถึงสิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติในงานที่เขามีหน้าที่รับผิดชอบตามภารกิจ หรือพันธกิจขององค์กร เป็นต้น

2. สมรรถนะของบุคคล (Person-based Competency) หมายถึง คุณลักษณะที่ทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้ดี โดยเป็นผลรวมของสมรรถนะขององค์กรและสมรรถนะที่เกี่ยวกับงาน ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ สมรรถนะทั่วไป (Generic Competency) หรือสมรรถนะหลัก (Core Competency) ซึ่งเป็นคุณลักษณะร่วมของบุคคลที่ปฏิบัติงานในทุกกลุ่มงาน หรือทุกตำแหน่งในกลุ่มงานจะต้องมีเพื่อหล่อหลอมค่านิยมและพฤติกรรม เพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่ สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) การมีจิตบริการ (Service Mind) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ (Expertise) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) เป็นต้น และสมรรถนะเฉพาะตำแหน่งหรือเรียกว่าสมรรถนะในงาน (Functional Competency) ซึ่งหมายถึงสมรรถนะที่กำหนดขึ้นเพื่อให้การปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ในองค์กร แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับการทำงานในแต่ละหน้าที่ ซึ่งส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรสามารถปฏิบัติงานในภารกิจหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างของสมรรถนะแบบนี้ได้แก่ การมองภาพองค์รวม (Conceptual Thinking) การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) การสื่อสารจูงใจ (Communication and Influencing) การควบคุมตนเอง (Self Control) เป็นต้น

องค์ประกอบของสมรรถนะ

แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1993: 14) แบ่งองค์ประกอบของสมรรถนะเป็น 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น
2. ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว
3. อัตมโนทัศน์ (Self – Concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น
4. อุปนิสัย (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น

5. แรงจูงใจ / เจตคติ (Motives / Attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

สเปนเซอร์และสเปนเซอร์ (Spencer and Spencer, 1993) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของสมรรถนะของบุคคลแสดงให้เห็นถึงแนวทางการกระทำพฤติกรรม หรือการคิด จำแนกออกได้เป็น 6 ประการ ดังนี้

1. แรงจูงใจ (Motive) เป็นตัวผลักดันหรือแรงขับให้บุคคลกระทำพฤติกรรมหรือตัวกำหนดทิศทาง หรือทางเลือกในการกระทำพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมาย หรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนไม่พึงปรารถนา เช่น การที่บุคคลตั้งเป้าหมายการทำงานที่ท้าทาย จะทำให้เกิดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น และความมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

2. อุปนิสัย (Trait) เป็นคุณลักษณะทางกายภาพของบุคคลที่จะแสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อข้อมูลหรือสถานการณ์ต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ อุปนิสัยเกิดจากการอบรมเลี้ยงดู การศึกษา ประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคล เช่น การควบคุมอารมณ์เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์กดดัน ความคิดริเริ่มในการพัฒนารูปแบบการทำงานที่รวดเร็วขึ้น เป็นต้น

3. อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง อาจรวมถึงทัศนคติ (Attitude) ค่านิยม (Value) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-Image) เป็นต้น

4. บทบาทต่อสังคม (Social Role) หมายถึง สิ่งที่บุคคลต้องการสื่อให้ผู้อื่นในสังคมเห็นว่า ตัวเขามีบทบาทต่อสังคมอย่างไรบ้าง เช่น ความเป็นผู้นำทีมงาน ความมีจริยธรรม เป็นต้น

5. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจในหลักการแนวคิดต่างๆ ที่บุคคลจำเป็นต้องมีในสาขาวิชาชีพนั้นๆ เช่น เจ้าหน้าที่บุคคลต้องมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน เป็นต้น

6. ทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญ หรือความคล่องแคล่วในการปฏิบัติงานโดยใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย หรือใช้สมองเพื่อคิดสิ่งต่างๆ

สกอตต์ บี พารี (Scott B. Parry, 1998) ได้รวมองค์ประกอบที่เป็น ความคิดเกี่ยวกับตนเอง อุปนิสัย บทบาทต่อสังคม และแรงจูงใจ ซึ่งเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในบุคคลเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน เรียกว่า คุณลักษณะ (Attributes) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าองค์ประกอบของสมรรถนะแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

จากความหมาย ประเภท และองค์ประกอบของสมรรถนะ ที่กล่าวมาข้างต้น จึงสรุปได้ว่า สมรรถนะ (Competency) คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่จำเป็นต่อการทำงาน องค์การให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attributes)

ความหมายของความรู้

The Modern American Dictionary ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ (Wikstrom and Normann , 1994:9) ดังนี้

1. ความรู้ คือ ความคุ้นเคยกับข้อเท็จจริง (Fact) ความจริง (Truths) หรือหลักการ โดยทั่วไป (Principles)
2. ความรู้ คือ รู้ (Known) หรืออาจจะรู้ (May be known)
3. ความรู้ คือ จิตสำนึก ความสนใจ (Awareness)

เกษม วัฒนชัย (2544 : 39-40) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า หมายถึง การรวบรวมความคิด ของมนุษย์ จัดให้เป็นหมวดหมู่และประมวลสาระที่สอดคล้องกัน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึงข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำ ต่างๆ ที่บุคคลได้ประสบมาและเก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อๆ ไปได้และสามารถวัด ความรู้ได้โดยการระลึกถึงเรื่องเหล่านั้นแล้วแสดงออกมา

ระดับของความรู้

ความรู้มีอยู่มากมายรอบๆ ตัวเรา และสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ (มนตรี จุฬาวัดทนทล : 2537)

ระดับแรก เป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวเรา ซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส มองเห็น ได้ยิน ตมกลิ่น และลิ้มรสได้ เช่น ความร้อน – ความเย็น ความสว่าง – ความมืด เสียงดัง- เสียงเบา และรสเค็ม-รสหวาน เป็นต้น ความรู้ระดับต้นนี้อาจเรียกว่า ความรู้สัญ

ระดับที่สอง เป็นความรู้ด้านภาษา ซึ่งจะทำให้ อ่านและเขียนหนังสือได้ ฟังเข้าใจ ตลอดจนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สะสมและตกทอดกันมา

ระดับที่สาม เป็นความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งได้จากการศึกษาเล่าเรียน ทำให้คิดเลขเป็น คำนวณดอกเบี้ยได้ ออกแบบอาคารได้ เขียนบทละครได้ ใช้คอมพิวเตอร์เป็น รู้กฎหมายบ้านเมือง รู้จัก

กฎเกณฑ์ ทางฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ เคมี และชีววิทยา วินิจฉัยโรคและรู้วิธีการรักษาโรค เป็นต้น ความรู้วิชาการเหล่านี้ มักจะต้องเรียนรู้จากครู อาจารย์ เอกสาร ตำราทางวิชาการหรือผู้ที่รู้เรื่องนั้นมาก่อน

ระดับที่สี่ เป็นความรู้ใหม่ ที่ไม่เคยมีอยู่ก่อน ได้มาโดยการค้นคว้าวิจัย การคิดค้น กระบวนการใหม่ และควรจะหาแนวทางในการนำความรู้ใหม่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดการพัฒนา

Bloom และคณะ ได้ทำการศึกษาและจำแนกพฤติกรรมด้านความรู้ออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงตามลำดับชั้นความสามารถจากต่ำไปสูง (อ้างในสุภภรณ์ จันทร์พัฒนา, 2546) ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการจำหรือรู้สึกได้ แบ่งออกเป็น ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องข้อเท็จจริง วิธีดำเนินงาน แนวคิด ทฤษฎี โครงสร้าง และหลักการ

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ ทั้งในด้านภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ การขยายความ

3. การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาสิ่งที่ได้ประสมมา เช่น แนวคิดทฤษฎีต่างๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆ ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวออกเป็น ส่วนประกอบย่อย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนย่อย และหลักการหรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราว หรือ ส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถตัดสิน ตีราคาคุณภาพของสิ่งต่างๆ โดยมีเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นเครื่องตัดสิน หรือประเมินว่าสิ่งนั้นดี ไม่ดี ถูกต้องหรือไม่ โดยประมวลมาจากความรู้ทั้งหมดที่มี

ความหมายของทักษะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539: 392) ให้ความหมายของทักษะว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ

แคทซ์(Katz, 1974 : 1) ให้ความหมายของทักษะว่า หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยน ความรู้ ความเข้าใจออกมาในรูปของการกระทำ

แคทซ์ (Katz, 1974 : 90-102) กล่าวว่า ทักษะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ มี 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์(Human Skill) และ ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) ความหมายดังนี้

ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) หมายถึงความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานได้อย่างเชี่ยวชาญและชำนาญจากความรู้ ประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรมสามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) หมายถึงการเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ความต้องการของคน การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน กระตุ้น ยกย่องชมเชย ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน มีทักษะการทำงานร่วมกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล รู้จักใช้วิธίจูงใจที่เหมาะสมสามารถเสริมสร้างความร่วมมือของทีมงาน

ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมดในภาพรวม มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่กระทบ ต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานและกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ วิเคราะห์สภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน วิเคราะห์จุดแข็งและ จุดด้อยขององค์การได้ จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก วินิจฉัยปัญหา ต่างๆ อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจ

ความหมายของคุณลักษณะ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 ให้ความหมายของคุณลักษณะว่า หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำตัว

จอร์จ และโจนส์ (George and Jones, 1996 : 39-40) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะว่า เป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพ เป็นการบ่งบอกนิสัยของบุคคลโดยเฉพาะเกี่ยวกับ ความรู้สึก ความคิด และการกระทำ เช่น การประหม่าอาย การวิพากษ์วิจารณ์ และการเป็นคนลักษณะง่าย ๆ

สกอตต์ บี พารี (Scott B. Parry, 1998) ให้ความเห็นว่า คุณลักษณะเป็นพฤติกรรมที่เป็น บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในบุคคล ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับตนเอง อุปนิสัย บทบาทต่อสังคม และ แรงจูงใจ

วิธีการศึกษา วิเคราะห์ และออกแบบสมรรถนะ

แมคเคลแลนด์ (McClelland) ได้พัฒนาเทคนิคที่เรียกว่า เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Event Interview : BEI) ซึ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าเหตุการณ์ที่รู้สึกว่าเป็นความสำเร็จสูงสุด 3 เหตุการณ์ และเหตุการณ์ที่รู้สึกว่ามีผลลบ 3 เหตุการณ์ จากนั้นผู้สัมภาษณ์ก็ถามคำถามติดตามว่า อะไรทำให้เกิดสถานการณ์นั้นๆ มีใครที่เกี่ยวข้องบ้าง เขาคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร และต้องการอะไรในการจัดการกับสถานการณ์ แล้วเขาทำอย่างไร และเกิดอะไรขึ้นจากพฤติกรรมการทำงานนั้นของเขา เทคนิค BEI มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการทำงานเพื่อหาคุณลักษณะ ทักษะ และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยพัฒนามาจากการผสมผสานวิธีวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในงาน (Critical Incident) และวิธีการของแบบทดสอบทางจิตวิทยา (Thematic Apperception Test : TAT) การวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในงานทำได้โดยรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ในสถานการณ์การทำงาน หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาคุณลักษณะที่สำคัญ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานที่ประสบความสำเร็จ ในส่วนของแบบทดสอบทางจิตวิทยาเป็นแบบทดสอบการเล่าเรื่องจากภาพ มีจุดมุ่งหมายเน้นที่ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาว่าลักษณะของผู้ที่ประสบความสำเร็จมีอะไรบ้างที่ไม่เหมือนกับผู้ที่ประสบความสำเร็จปานกลาง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาถอดรหัสด้วยวิธีการที่เรียกว่าการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำพูด (Content Analysis of Verbal Expression) แล้วนำข้อมูลที่ถอดรหัสแล้วมาวิเคราะห์ความแตกต่างทางสถิติ เพื่อศึกษาลักษณะที่แตกต่างระหว่างผู้ที่ประสบความสำเร็จในงาน (มีผลงานในระดับสูง) กับผู้ที่มีผลงานระดับปานกลาง (สำนักงาน ก.พ., 2537 : 1-2)

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2523) เสนอว่า การกำหนดสมรรถนะสามารถกระทำได้จากวิธีการต่างๆ ได้แก่

1. การกำหนดสมรรถนะโดยการประเมินความต้องการจากกลุ่มผู้ใช้ หรือผู้บริหารองค์กร
2. การกำหนดสมรรถนะจากการวิเคราะห์งาน
3. การกำหนดสมรรถนะโดยวิเคราะห์จากกิจกรรมของผู้ปฏิบัติงานประจำ
4. การกำหนดสมรรถนะโดยการวิเคราะห์สมรรถนะอย่างเป็นระบบ
5. การกำหนดสมรรถนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ
6. การกำหนดสมรรถนะโดยการศึกษาความต้องการและสภาพการในการทำงาน

7. การกำหนดสมรรถนะโดยการอ้างอิงจากตำรา ทฤษฎี หรือหลักการที่มีผู้ศึกษาและอ้างอิงไว้

นอกเหนือจากนี้ การกำหนดสมรรถนะจากตำราและงานวิจัยต่างๆ พบว่าการศึกษาสมรรถนะมีแนวทางการศึกษาได้หลายวิธี ได้แก่ การศึกษาด้วยเทคนิคการพยากรณ์อนาคต (Ethnographic Future Research : EFR) ซึ่งพัฒนามาจากระเบียบวิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยา โดยอาศัยการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในอนาคตภาพ ทั้งในเชิงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งทางลบและทางบวก เพื่อให้ได้ภาพอนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด การศึกษาด้วยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต (Ethnographic Delphi Future Research : EDFR) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่ผสมผสานระหว่างเทคนิคเดลฟายกับเทคนิค EFR การศึกษาด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่นำมาเพื่อใช้ลดจำนวนตัวแปรที่มีหลายตัวแปรให้เหลือเพียงตัวแปรจำนวนน้อยตัวโดยการรวมตัวแปรที่มีความร่วมกันสูงเข้าไว้ในกลุ่มเดียวกัน หรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันนำมาไว้ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งทำให้ตัวแปรในแต่ละกลุ่มไม่เหลื่อมล้ำกันหรือตัวแปรที่ได้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน (Hair et al., 1995: 366-367 อ้างถึงในศศิธร เตชะมวไลวิทย์, 2549 : 81)

ชัชวาลย์ ทัดศิริช (2556, ออนไลน์) รวบรวมแนวทางการวิเคราะห์และออกแบบสมรรถนะเพื่อนำไปใช้ในองค์กร ดังนี้

แนวทางแรก การศึกษาโดยเกณฑ์ตัวอย่าง (The Classic Study Design using Criterion Sample) แนวทางนี้ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน กล่าวคือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเกณฑ์การวัดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล โดยวัดจากผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน (Effective Performance) ซึ่งสามารถหาข้อมูลได้จากหลายแหล่ง เช่น หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน หรือลูกค้า

ขั้นตอนที่ 2 การแสดงเกณฑ์ตัวอย่าง โดยนำเกณฑ์จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการปฏิบัติงานในระดับดีที่สุด (Superstars) เทียบเคียงกับกลุ่มที่มีผลการปฏิบัติงานในระดับปกติทั่วไป (Average Performance) และกลุ่มที่มีผลการปฏิบัติงานไม่ได้ประสิทธิภาพหรือไม่ดี (Poor Performance)

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้พัฒนารูปแบบสมรรถนะนั้น จำแนกออกเป็น 6 วิธี ต่อไปนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Event Interviews : BEI) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และเพื่อนร่วมงานของผู้ถูกประเมินสมรรถนะในเชิงลึก เกี่ยวกับเรื่องทั่วไปโดยผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายถึงสถานการณ์หรืองานเกี่ยวข้องว่าทำอะไร และมีผลเกิดขึ้นอย่างไร

เป็นต้น วิธีการนี้รวมถึงวิธีการทดสอบตามแบบทดสอบทางจิตวิทยา (Thematic Apperception Test : TAT) ซึ่งเป็นการวัดบุคลิกภาพ และลักษณะความรู้ ความเข้าใจของผู้ถูกสัมภาษณ์

2. การใช้ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Panels) โดยระดมความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องบุคลิกลักษณะของพนักงานจนถึงระดับบริหารที่ต้องการในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญอาจจะเป็นผู้บริหาร หรือพนักงานที่มีผลการปฏิบัติงานดี หรือผู้เชี่ยวชาญภายนอก ที่มี ความรู้เกี่ยวกับงานนั้นเป็นอย่างดีก็ได้

3. วิธีการสำรวจ (Surveys) โดยการใช้คณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญ และบุคคลอื่นๆ ในองค์กรเข้ามาทำการประเมินสมรรถนะ และอาจรวมทั้งการประเมิน พฤติกรรมด้วย

4. การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Computer - based Expert System) ซึ่งโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะมีระบบที่ช่วยกำหนดคำถามในการประเมินแล้ว ระบบจะทำการวิเคราะห์ และอธิบายรายละเอียดของสมรรถนะที่ต้องการในการปฏิบัติงานของผู้ที่มีผล การปฏิบัติงานในระดับสูง และผลการปฏิบัติงานในระดับพื้นฐานที่สามารถทำงานได้

5. การวิเคราะห์หน้าที่งาน (Job Task/Function Analysis) โดยผู้สังเกตจะทำการเก็บข้อมูลว่า แต่ละหน้าที่งานมีการปฏิบัติอย่างไรในแต่ละช่วงเวลา และรวบรวม ข้อมูลเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมักใช้ประกอบกับการสัมภาษณ์

6. การสังเกตโดยตรง (Direct Observation) เป็นการสังเกตการ ปฏิบัติงานของพนักงานและพฤติกรรมการทำงานที่บ่งบอกถึงสมรรถนะในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เฉพาะราย

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการพัฒนารูปแบบสมรรถนะ (Analyze Data and Develop a Competency Model) เป็นการนำข้อมูลจากขั้นตอนก่อนหน้าที่จะทำการ วิเคราะห์และกำหนดสมรรถนะด้านบุคลิกภาพ และทักษะในการทำงาน โดยแยกรายการสมรรถนะ ของผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาตรฐาน กับผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานในระดับสูง นำมาเทียบหา ความต่างและความเหมือนในเรื่องของแรงจูงใจ ทักษะ และสมรรถนะด้านอื่นๆ จากนั้นก็ทำการพัฒนา คู่มือรวบรวมพฤติกรรมเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency Dictionary) โดยการอธิบาย และทำนาย พฤติกรรมการทำงาน

ขั้นตอนที่ 5 การหาความเที่ยงตรงหรือความถูกต้องของรูปแบบสมรรถนะ (Validating Competency Model) เป็นการดำเนินการตรวจสอบรูปแบบของสมรรถนะที่ได้มาจาก 4 ขั้นตอนแรก เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงในเชิงเกณฑ์และการวัด สำหรับการประเมินสมรรถนะก่อนที่ จะมีการนำมาใช้จริง

ขั้นตอนที่ 6 เตรียมการประยุกต์ใช้ตัวแบบสมรรถนะ (Prepare Applications of Competency Model) เป็นการนำตัวแบบสมรรถนะที่ได้มา ใช้ในการออกแบบ สอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ เพื่อประยุกต์ใช้ในกระบวนการต่างๆ เช่น การกำหนดคุณสมบัติของ พนักงาน การเจรจาต่อรองและการกำหนดค่าตอบแทน การประเมินผลการทำงาน การฝึกอบรม และพัฒนา การคัดเลือกสายอาชีพ การกำหนดความก้าวหน้าในอาชีพ การวางแผนการสืบทอด ตำแหน่ง และอื่นๆ

แนวทางที่สอง การศึกษาระยะสั้นจากผู้เชี่ยวชาญ (A Short Competency Model Process based on Expert Panels) ประกอบด้วยการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม (BEI)

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการพัฒนารูปแบบสมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 4 การหาความเที่ยงตรงหรือความถูกต้องของรูปแบบสมรรถนะ

จะเห็นได้ว่า แนวทางแรกกับแนวทางที่สองมีขั้นตอนการดำเนินการใกล้เคียงกัน ต่างกันที่ แนวทางแรกเน้นการศึกษาโดยเกณฑ์ตัวอย่าง และแนวทางที่สองเน้นการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

แนวทางที่สาม การศึกษางานในตำแหน่งหนึ่งและงานอนาคต (Studies of Single Incumbent and Future Jobs) โดยพิจารณาได้จาก 3 แนวทางหลัก ประกอบด้วย

1. การใช้คณะผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการกำหนดความรับผิดชอบ เกณฑ์การ ประเมินและสมรรถนะในงานปัจจุบันที่มีลักษณะคล้ายกัน แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบสมรรถนะและ ความรับผิดชอบที่จำเป็นต้องมีในอนาคต

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้พื้นฐานในงานกับสมรรถนะหรือ หน้าที่รับผิดชอบในงานในอนาคต ซึ่งมักจะเป็นสมรรถนะที่ได้จากการรวบรวมจากผลงานการศึกษาวิจัย

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับงานปัจจุบัน ซึ่งสามารถหาได้จากการศึกษา ผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานในระดับสูงในงานที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน หรือทำการศึกษาวิเคราะห์จาก สภาพทางเศรษฐกิจและแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในลักษณะเดียวกัน ว่าโดยทั่วไปแล้วงานดังกล่าว ต้องการบุคคลที่มีสมรรถนะเช่นไร ทั้งนี้เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบสมรรถนะของงานในอนาคตนั่นเอง แนวทางนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการกำหนดสมรรถนะของงานในอนาคตของ องค์การ

ไรแลท และโลฮาน (Rylatt & Lohan, 1995: 34-41) ได้เสนอวิธีการในการกำหนดสมรรถนะ ไว้หลายเทคนิควิธีดังนี้

1. เทคนิค DACUM (Development a Curriculum) หรือเรียกว่าเทคนิคสร้างหลักสูตร เป็นเทคนิคของการพัฒนาหรือกำหนดสมรรถนะ ที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในงานมาร่วมกัน ทบทวนหน้าทำงานที่ต้องการกำหนดสมรรถนะและกลั่นกรองสมรรถนะมารวบรวมเป็นขอบเขต จากนั้นจึงมีการกำหนดรายละเอียดและระบุเป็นทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการมีสมรรถนะ นั้น

2. เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสรุปความเห็นและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดกรอบสมรรถนะ โดยมีการใช้แบบสอบถามส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบหลายรอบ จากนั้นจึงนำข้อมูลและอาจรวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมารวบรวมไว้ และใช้สถิติขั้นต้นวิเคราะห์และสรุป จนกระทั่งได้ข้อตกลงสุดท้ายเกี่ยวกับกรอบสมรรถนะที่ตรงกัน

3. เทคนิคการวิเคราะห์หน้าที่งาน (Functional Analysis) เป็นกระบวนการที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้อยู่ในกระบวนการทำงานร่วมกันวิเคราะห์งาน เพื่อค้นหาหน้าที่หลักและวัตถุประสงค์ของงานตามลำดับขั้น จากนั้นจึงสรุปออกมาเป็นสมรรถนะของบทบาทในการปฏิบัติงาน แล้วแยกสมรรถนะย่อยหรือส่วนประกอบของสมรรถนะออกมาเพื่อนำไปวิเคราะห์สมรรถนะหลักเรื่องอื่น ๆ

นอกจากวิธีการที่กล่าวมาแล้ว ไรแลท และโลฮาน (Rulatt & Lohan, 1995) ยังได้เสนอวิธีการบ่งชี้พฤติกรรมของคนเพื่อนำมากำหนดเป็นสมรรถนะเพิ่มเติม ซึ่งได้แก่ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การทดสอบหรือ การสัมภาษณ์ ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมในการศึกษาวิจัย

การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้แนวคิดศึกษาสมรรถนะด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรมของ McClelland ผสมผสานกับเทคนิคการพยากรณ์อนาคตแบบ EFR โดยการรวบรวมความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสมรรถนะในปัจจุบันและสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ข้อมูลที่ได้จะเป็นตัวแปรต้นในการจัดทำแบบสอบถาม เพื่อสอบถามสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคกลางต่อไป

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน และ OTOP

ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2552, 9-10) ได้อธิบายว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติ หรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลโดยครอบครัวในชุมชน องค์การชุมชน และเครือข่ายองค์การชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยมีหลักการคิดที่สำคัญ คือ สร้างความหลากหลายของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน เพื่อการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง ลดรายจ่ายให้ครอบครัว สร้างเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้ตนเอง และมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในชุมชน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านกำไรสูงสุดและไม่เอาเปรียบผู้บริโภค วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการที่คนกลุ่มหนึ่งในชุมชนมารวมมือกันทำอะไรบางอย่างที่เกี่ยวกับการผลิต การแปรรูป การจัดการทรัพยากร การจัดการทุน การจัดการตลาดโดยมีการซื้อขายในลักษณะสหกรณ์ แต่แตกต่างกันที่ระเบียบและกฎเกณฑ์ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเน้นการแบ่งปันการช่วยเหลือกันมากกว่าการแข่งขัน วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นหน่วยที่ทำให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจ การช่วยเหลือกันของคนในชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ได้ให้ความหมายของคำว่า วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) ไว้ว่า หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2548)

วิสาหกิจชุมชน จะต้องมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 7 ประการ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ
2. ผลิตผลมาจากกระบวนการในชุมชน
3. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
4. เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล
5. มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลัก
7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

ผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน เรียกว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งหมายถึง ผู้ประกอบกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ

ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตรวมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชน และระหว่างชุมชน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, อินเทอร์เน็ต, 2556)

โครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP) เป็นโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละตำบลสร้างอาชีพโดยการผลิตสินค้าเพื่อออกจำหน่าย โดยสร้างสินค้าให้เป็นสินค้าประจำตำบลนั้นๆ โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นแนวทางประการหนึ่ง ที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการ คือ

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global)
2. พึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self – Reliance - Creativity)
3. การสร้างทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโครงการ OTOP จากนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาและตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวว่า การดำเนินงานโครงการ OTOP มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน
2. สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้สามารถคิดเอง ทำเองในการพัฒนาท้องถิ่น
3. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่น

กิจกรรมหลักที่สำคัญในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ดังนี้

1. ขยายสินค้าท้องถิ่นไปยังตลาด เป็นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพเพื่อขยายออกสู่ตลาดทุกระดับ

2. ผลิตและคิดค้นขึ้นเองโดยคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นผู้ให้การสนับสนุน ในด้านความรู้ เทคโนโลยี เครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นและการวิจัยที่ครบวงจร

3. สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพของท้องถิ่น มีความรู้ความสามารถความคิดกว้างไกล มีการบริหารจัดการที่ดี มุ่งเน้นการผลิตและบริการโดยคำนึงถึงผู้บริโภคเป็นหลัก

คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ OTOP โดยจัดให้มีโครงการการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP Product Champion : OPC) เพื่อสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้มีโอกาสพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานเพียงพอในการส่งออกได้ ด้วยการคัดสรรผลิตภัณฑ์จากจังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงมาตรฐานสินค้าจากระดับภูมิภาคสู่สากล (Local Links – Global Reaches) ผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมคัดสรรในโครงการ OPC แบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่มประเภท คือ

1. ประเภทอาหาร หมายถึง ผลผลิตทางการเกษตร และอาหารแปรรูป ซึ่งได้รับมาตรฐาน ออ. GAP GMP HACCP Qmark มผช. มอก. มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ฮาลาล และมีบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่ายทั่วไป

2. ประเภทเครื่องดื่ม หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ สุราแช่ สุรากลั่น เช่น สาโท อุ ไวน์ เหล้าขาว 35 – 40 ดีกรี เป็นต้น และเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม ประเภทพร้อมดื่ม ผลิตภัณฑ์ประเภทชงละลาย และผลิตภัณฑ์ประเภทชง เช่น น้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร ชิงผงสำเร็จรูป มะตูมผง ชาใบหม่อน ชาจีน เป็นต้น

3. ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย หมายถึง ผ้าทอและผ้าถักจากเส้นใยธรรมชาติหรือเส้นใยสังเคราะห์ รวมทั้งเสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องแต่งกายที่ใช้ประดับตกแต่งประกอบการแต่งกาย ทั้งเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยและเพื่อความสวยงาม

4. ประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีไว้ใช้หรือตกแต่งประดับในบ้าน หรือสถานที่ต่างๆ เช่น เครื่องใช้ในบ้าน เครื่องครัว เครื่องเรือนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้สอย หรือประดับตกแต่ง หรือให้เป็นของขวัญ เพื่อให้ผู้รับนำไปใช้สอยในบ้าน ตกแต่งบ้าน รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์นั้นต้องไม่ผลิตโดยใช้เครื่องจักรเป็นหลักและใช้แรงงานคนเป็นส่วนเสริมหรือไม่ใช้แรงงานคน

5. ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร หรือมีสมุนไพรเป็นส่วนประกอบอ้างการใช้ประโยชน์ และอาจส่งผลต่อสุขภาพ ได้แก่ ยาจากสมุนไพร เครื่องสำอางสมุนไพร วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน เช่น น้ำยาล้างจานสมุนไพร สมุนไพรไล่หรือกำจัดแมลง และรวมถึงผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่ใช้ทางการเกษตร

ทั้งนี้มีการแยกคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ตามระดับผลิตภัณฑ์ (Product Level) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 1 - 5 ดาว ตามค่าคะแนนซึ่งกำหนดคะแนนรวมไว้ 100 คะแนน ดังนี้

1. ระดับ 5 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป) เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐานหรือมีศักยภาพในการส่งออก
2. ระดับ 4 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 80 - 89 คะแนน) เป็นสินค้าที่มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับระดับประเทศและสามารถพัฒนาสู่สากลได้
3. ระดับ 3 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 70 - 79 คะแนน) เป็นสินค้าระดับกลางที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 4 ดาว
4. ระดับ 2 ดาว (ได้คะแนนตั้งแต่ 50 - 69 คะแนน) เป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 3 ดาวมีการประเมินศักยภาพเป็นระยะ
5. ระดับ 1 ดาว (ได้คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน) เป็นสินค้าที่ไม่สามารถพัฒนาสู่ระดับ 2 ดาวได้ เนื่องจากมีจุดอ่อนมากและยากต่อการพัฒนา (กรมการพัฒนาชุมชน, อินเทอร์เน็ต, 2556)

ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มผู้ผลิตชุมชน หมายถึง ผู้ผลิต ผู้ประกอบการที่มีลักษณะเป็นกลุ่มคนที่ได้รวมตัวกันภายในชุมชน เพื่อผลิตสินค้า บริหารจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์
2. ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว หมายถึง ผู้ผลิต ผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลบุคคลหนึ่งในชุมชนที่ผลิตสินค้าที่แสดงความเป็นไทยหรือภูมิปัญญาไทยและมีความเชื่อมโยงกับชุมชน
3. ผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง ผู้ผลิต ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลซึ่งผลิตสินค้าที่แสดงความเป็นไทย หรือภูมิปัญญาไทยและมีความเชื่อมโยงกับชุมชน

ในการศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในครั้งนี้ มุ่งศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ 4 ดาว ประเภทกลุ่มผู้ผลิตชุมชนที่มีการรวมตัวกันเป็นวิสาหกิจชุมชน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แนวคิดเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) คือ การร่วมกันทางเศรษฐกิจของประเทศในเขตอาเซียน 10 ประเทศ โดยมี ไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และบรูไน เพื่อผลประโยชน์ในอำนาจการต่อรองทางเศรษฐกิจ การส่งออกและการนำเข้าสินค้าของชาติในอาเซียนก็จะเปิดเสรีทำให้แต่ละประเทศสามารถส่งออกและนำเข้าสินค้าได้มากขึ้น ยกเว้นสินค้าบางชนิดที่แต่ละประเทศอาจขอไม่ลดภาษีนำเข้า โดยจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและมีผลเป็นรูปธรรม ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558

เป้าหมายสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมี 4 ด้าน คือ (กฤตชญาภัค อุ่นเสรี, 2554)

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Production Base) โดยการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน 12 สาขา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ ท่องเที่ยว การบิน และโลจิสติกส์ อย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริโภคสามารถเลือกสรรสินค้าบริการได้อย่างหลากหลายภายในภูมิภาค และสามารถเดินทางในอาเซียนได้อย่างสะดวกและเสรีมากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายคือ ลดหรือยกเลิกอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดในด้านต่างๆ ทั้งมาตรการภาษีและมาตรการที่มิใช่ภาษี และเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นให้กับบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติอาเซียน

2. การสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน (High Competitive Economic Region) โดยเน้นเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ได้แก่ ขนส่ง พลังงาน ไฟฟ้า และเหมืองแร่ รวมถึงการพัฒนาและปรับประสานนโยบายที่จะสนับสนุนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ได้แก่ นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ภาษีอากร และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

3. การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค (Equitable Economic Development) เป็นการลดช่องว่างของระดับการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก พร้อมทั้งสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) และร่วมมือกันในโครงการต่างๆ เช่น ความร่วมมือด้านการเกษตร อาหาร และป่าไม้ ทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ความร่วมมือด้านพลังงาน เป็นต้น

4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก (Fully Integrated into Global Economy) เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าที่ร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

โอกาสและผลกระทบของผู้ประกอบการกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ก่อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย เมื่อมีการใช้ทรัพยากรการผลิตร่วมกัน การเป็นพันธมิตรทางธุรกิจร่วมกับอาเซียนอื่น ทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขัน (Comparative Advantage) และสามารถลดต้นทุนการผลิต อย่างไรก็ตาม การเปิดตลาดเสรีการค้าและบริการย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2556) ได้เสนอโอกาสและผลกระทบของ OTOP กับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) สรุปได้ว่า

การที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีเป้าหมายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็น “ตลาดและฐานการผลิตเดียว” โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือภายในอาเซียนอย่างเสรี รวมถึงการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้นภายในปี 2558 ผู้ประกอบการไทยทั้งผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจส่งออก นำเข้า หรือผู้ที่ทำธุรกิจภายในประเทศ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อม และรวมไปถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จะต้องเรียนรู้และปรับตัวรองรับความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการเปิดเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่จะมีผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเป็นภัยคุกคามต่อธุรกิจ หรือแสวงหาโอกาสทางธุรกิจที่ทำให้อายุความสำเร็จ

ผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อาจจะได้รับผลกระทบจากคู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้นอันเนื่องมาจากสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ ราคาต้นทุนต่ำ หรือสินค้าที่สามารถใช้ทดแทนกันได้เข้ามาวางจำหน่ายในประเทศได้มากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการสามารถเลือกบริโภคสินค้าที่หลากหลายและมีอำนาจในการต่อรองสูงซึ่งนำไปสู่การกดดันทางราคา จึงทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวรับการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้นและเกิดต้นทุนในการปรับตัว อย่างไรก็ตาม สินค้า OTOP ก็สามารถส่งสินค้าไปขายในตลาดอาเซียนได้มากขึ้นจากการที่มีประชากรรวมกว่า 590 ล้านคน รวมถึงมีโอกาสในการขยายช่องทางตลาดไปยัง ASEAN+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) และ ASEAN+6 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย) รวมไปถึงสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติ แรงงานและวัตถุดิบการผลิตที่มีความหลากหลายให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจได้ โดยเฉพาะสินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออกรวมถึงสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) จึงต้องเร่งพัฒนาสมรรถนะเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจที่สร้างความ

นำเชื้อถัอกั่ว ลูกศัญญา หรือแม่กระทั่งสถาบันการเงิน โดยพัฒนาการบริหารจัดการให้มีมาตรฐาน และเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และเพิ่มช่องทางการตลาดที่สามารถเข้าถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย พัฒนาความสามารถในการรองรับคำสั่งซื้อที่มีปริมาณมาก โดยเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตทั้งในรูปแบบกลุ่มที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันและกลุ่มที่ผลิตสินค้าสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทาน นอกจากนี้ อาจเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจต่างๆ เพื่อสนับสนุนและเป็นช่องทางการเข้าถึงลูกค้าและเข้าสู่ตลาดอาเซียน อาทิ เครือข่ายนักประชาสัมพันธ์/ส่งเสริมการท่องเที่ยว เครือข่ายผู้ส่งออกสินค้า สมาคมการค้าต่างๆ เป็นต้น

2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนีรัตน์ ฉัตรอุทัย (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษากรอบสมรรถนะและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ให้บริการห้องสมุดของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบสมรรถนะของผู้ให้บริการห้องสมุด และศึกษาของวางระหวางความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะกับสมรรถนะที่มีอยู่ตามกรอบสมรรถนะของผู้ให้บริการห้องสมุด ของสำนักหอสมุดกลางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบัน จำนวน 19 คน ผู้ให้บริการห้องสมุด จำนวน 395 คน และผู้ให้บริการห้องสมุด จำนวน 39 คน รวมทั้งสิ้น 453 คน ผลการวิจัยพบว่า กรอบสมรรถนะของผู้ให้บริการห้องสมุด มีจำนวน 11 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะหลักจำนวน 5 สมรรถนะ ได้แก่ การบริการที่ดีจริยธรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และความรวมแรงรวมใจ และสมรรถนะประจำงานให้บริการห้องสมุด จำนวน 6 สมรรถนะได้แก่ การมุ่งเน้นที่คุณภาพ การบริหารจัดการระบบสารสนเทศ การสืบเสาะหาข้อมูล ความถูกต้องของงาน จรรยาบรรณวิชาชีพ และความเข้าใจผู้อื่น ของวางระหวางความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะกับสมรรถนะที่มีอยู่ตามกรอบสมรรถนะของผู้ให้บริการห้องสมุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการระบบสารสนเทศ การบริการที่ดี จรรยาบรรณวิชาชีพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์จริยธรรม การสืบเสาะหาข้อมูล ความถูกต้องของงาน การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ความเข้าใจผู้อื่น การมุ่งเน้นที่คุณภาพ และความรวมแรงรวมใจ

ธัชพงศ์ เศรษฐบุตร (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการสมรรถนะของนักทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ต้องการของนักทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรม เพื่อวัดระดับความต้องการของสมรรถนะที่คาดหวังและระดับปัจจุบันของทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรม และเพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการของสมรรถนะที่คาดหวังกับระดับในปัจจุบันของนักทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรม ใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานในตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ หรือหัวหน้าฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ หรือเจ้าหน้าที่

ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ในองค์การภาคอุตสาหกรรมบริษัทละ 1 ท่านจากอุตสาหกรรมหลักของประเทศ ไทย 6 อุตสาหกรรม รวม 324 บริษัท ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่เป็นที่ต้องการสำหรับนักทรัพยากร มนุษย์มี 20 สมรรถนะ แบ่งเป็นสมรรถนะด้านความรู้ 11 สมรรถนะ สมรรถนะด้านทักษะ 5 สมรรถนะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ 4 สมรรถนะ ผลการเปรียบเทียบระดับสมรรถนะของนักทรัพยากร มนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรมที่คาดหวังให้มีกับระดับที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน โดยเรียงลำดับตามค่าดัชนีชี้วัดความต้องการความจำเป็นจากมากไปน้อย สมรรถนะด้านความรู้ 11 อันดับ คือ 1) การวางแผน ความก้าวหน้าพนักงาน 2) การจัดการความรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้ 3) การบริหารดาวเด่น 4) จิตวิทยา 5) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 6) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 7) แรงงานและการพนักงานสัมพันธ์ 8) ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 9) การสรรหาและการคัดเลือกพนักงาน 10) การบริหารค่าตอบแทน และ 11) การบริหารผลการปฏิบัติงาน สมรรถนะด้านทักษะ 5 อันดับ คือ 1) การจัดการวัฒนธรรมองค์การ 2) การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ 3) การติดต่อสื่อสาร 4) การจัดการการเปลี่ยนแปลง และ 5) การสอนงาน ด้านคุณลักษณะ 4 อันดับ คือ 1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) การมุ่งผลสำเร็จ 3) ภาวะผู้นำ และ 4) การทำงานเป็นทีม

พรนารี โสภานุตร (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพ วิศวกรรม สาขาอุตสาหกรรม ระดับภาคีวิศวกร เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม สาขาอุตสาหกรรม ระดับภาคีวิศวกร ศึกษาสมรรถนะที่ต้องการเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะให้พร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบวิชาชีพ และผู้บริหารองค์กร จำนวน 530 ราย สทนากลุ่ม ผู้ประกอบวิชาชีพ จำนวน 3 ท่าน สัมภาษณ์คณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิทางวิศวกรรมอุตสาหกรรม จำนวน 4 ท่าน ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านค่านิยม ด้านความรู้ และด้านทักษะ ความต้องการสมรรถนะเมื่อประเทศไทย เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความต้องการสมรรถนะในระดับสูงทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมาก ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านค่านิยม และด้านทักษะ ช่องว่างสมรรถนะสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ทักษะภาษาต่างประเทศ หลักการตลาด การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การบูรณาการวิธีการทางวิศวกรรม อุตสาหกรรม เศรษฐศาสตร์และการเงิน และการจัดการความเสี่ยง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะตาม องค์ประกอบของกระบวนการการเรียนรู้ในผู้ใหญ่ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ควรเริ่มต้นที่การอบรมให้ความรู้ในแนวทางปฏิบัติงานทั้งเชิงเทคนิคและเชิงการบริหาร สิ่งที่เป็น แรงจูงใจให้เกิดความพร้อมจะเกิดจากแรงจูงใจทั้งที่เป็นตัวเงินและความพอใจในงาน บรรยากาศควร เป็นบรรยากาศการทำงานจริง การวางแผนควรเน้นการแลกเปลี่ยนกับผู้ที่มีประสบการณ์ การวินิจฉัย ควรเน้นเปิดโอกาสให้ได้มีส่วนร่วมในการวินิจฉัย การกำหนดวัตถุประสงค์ควรให้สอดคล้องกันระหว่าง

เป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายองค์การ การออกแบบแผนการเรียนรู้ควรเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการออกแบบ กิจกรรมการพัฒนาใช้ทั้งการฝึกอบรมในงานและการมอบหมายงานจริงให้ปฏิบัติ การประเมินผลควรประเมินทั้งผลลัพธ์เปรียบเทียบกับเป้าหมายและประเมินพฤติกรรมระหว่างการพัฒนา

ฝนทิพย์ ชวนไสว (2554) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ประกอบการกับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยทำการศึกษาคุณลักษณะ 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นตัวของตัวเอง 2) ความใส่ใจในความสำเร็จ 3) ความมีนวัตกรรม 4) ความมุ่งมั่นอดทน 5) ความคิดสร้างสรรค์ 6) ความกล้าเสี่ยง 7) ความมั่นใจในตนเอง 8) การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด 9) ความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ สถานประกอบการโรงแรมในเขตภาคเหนือตอนล่างของไทย จำนวน 95 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 9 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้ประกอบการทั้ง 9 องค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปราณี ตันประยูร (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบการและความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการและความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และเพื่อพยากรณ์รูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 400 ราย ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด และระดับมาก 3 อันดับแรกคือ การยึดถือในคุณภาพของสินค้าหรือบริการ ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า และความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าหรือบริการ ตามลำดับ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจโดยรวมในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ได้องค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 14 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความมุ่งมั่นตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ 2) นวัตกรรมและความสามารถด้านการตลาด 3) มนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร 4) การมีเครือข่าย 5) คุณภาพของสินค้าหรือบริการ 6) โอกาสทางธุรกิจและการเพิ่มผลผลิต 7) การมองโลกในแง่ดี 8) การบริหารจัดการ 9) ภาวะผู้นำ 10) ทักษะและความเชี่ยวชาญ 11) ความรับผิดชอบ 12) ระบบงาน 13) สุขภาพ และ 14) จริยธรรมทางธุรกิจ และพบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้ประกอบการสามารถพยากรณ์ความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยรวมได้ร้อยละ 55.70

กรกนก ทิพรส (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะความเป็นผู้ประกอบการกับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ผลการดำเนินงานและความสัมพันธ์ระหว่างทักษะความเป็นผู้ประกอบการกับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs จำนวน 380 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีทักษะความเป็นผู้ประกอบการโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการดำเนินงานโดยรวมและรายได้ทุกด้านในปี พ.ศ. 2545-2548 อยู่ระหว่างร้อยละ 1 ถึง 10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะความเป็นผู้ประกอบการกับผลการดำเนินงานปี พ.ศ. 2545-2547 พบว่า ทักษะความเป็นผู้ประกอบการด้านความเป็นนวัตกรรม ด้านการยอมรับความเสี่ยง ด้านการแข่งขันในเชิงรุก มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานโดยรวม

นิตย์ หทัยสรวงศ์ สุขศรี (2553) ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 382 ราย ผลการศึกษาพบว่าผู้ประกอบการมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการสูงเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมาย การจัดการความผิดพลาดล้มเหลว ความซื่อสัตย์สุจริต การแสวงหาข้อมูลและความเชี่ยวชาญจากผู้อื่น มุ่งมั่นอดทน การแสวงหาโอกาส ใฝ่ความสำเร็จ กล้าเสี่ยง มีแรงจูงใจและพลัง มั่นใจในตัวเอง กล้าริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ และมีมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ

โทมัส ริง ยัน แมน (Thomas Wing Yan Man, 2006) ศึกษารูปแบบพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้ประกอบการ : ประเด็นสมรรถนะ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษารูปแบบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ประกอบการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจำนวน 12 ราย เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเน้นผู้ประกอบการเล่าเหตุการณ์สำคัญในการเรียนรู้ก่อนและระหว่างการดำเนินธุรกิจภายใต้กรอบสมรรถนะในการเรียนรู้ของผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกอบการ ประกอบด้วย 6 รูปแบบสำคัญ คือ การแสวงหาโอกาสการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบเจาะจง การเรียนรู้เชิงลึก การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การนำผลการเรียนรู้มาผสมผสานกับประสบการณ์ และการประสบความสำเร็จในการถ่ายโอนการเรียนรู้กับสถานการณ์ปัจจุบัน

อาหมัด นอร์ ฮาซลิษา (Ahmad Noor Hazlina, 2010) ศึกษาความสัมพันธ์ของสมรรถนะของผู้ประกอบการกับความสำเร็จของธุรกิจภายใต้สภาพแวดล้อมธุรกิจ : กรณีศึกษาสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินผลสมรรถนะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย โดยกลุ่มตัวอย่างคือเจ้าของสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 212 ราย

เข้าร่วมให้ข้อมูลอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเป็นแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการของประเทศมาเลเซียมีความเข้มแข็ง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้ประกอบการกับผลการประกอบการขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์สูงกว่าสภาพแวดล้อมที่คงที่ ดังนั้นผู้ประกอบการควรทำความเข้าใจและควรเพิ่มสมรรถนะเกี่ยวกับความสามารถในการลดผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อประเมินสมรรถนะในปัจจุบันและสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับสมรรถนะในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

3.1.1 ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ปีพ.ศ.2555 โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้เป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคกลาง ที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 5 ปี ประเภทผลิตภัณฑ์ละ 1 ราย รายชื่อตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายชื่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) 4 ดาว		
1. คุณกิตติมา ระวังपाल	ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนประเภท อาหาร	
2. คุณสิริพร ดิบแดง	ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนประเภท เครื่องดื่ม	
3. คุณจันทิมา ยศบรรดาศักดิ์	ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนประเภท ผ้า เครื่องแต่งกาย	
4. คุณสุเมธา ทองเสริมสุข	ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนประเภท ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	
5. คุณมุกดา โตเต็ม	ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนประเภท สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	

3.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 ราย รายชื่อตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชนผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	
1. นายวงศ์ ยมาภัย	ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายพัฒนาพื้นฐานธุรกิจ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
2. นายนพรัตน์ อารังทรัพย์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชน สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

3.1.3 ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในพื้นที่เขตภาคกลาง

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ปีพ.ศ.2555 ในพื้นที่เขตภาคกลาง รวม 21 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ดังนี้ นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ นครนายก สระแก้ว ปราจีนบุรี และ กรุงเทพมหานคร ตามรายชื่อประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ของสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งสิ้น 357 ราย (กรมการพัฒนาชุมชน, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ(Stratified Sampling) จากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาวในพื้นที่เขตภาคกลาง ซึ่งดำเนินการได้ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (Allowable Error)

จากการคำนวณข้างต้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้คือ $n = \frac{357}{1+357(0.05)^2} = 188.6394$

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 189 ตัวอย่าง

2. คำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยใช้ประเภทผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นชั้นภูมิ (Strata) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและขนาดกลุ่มประชากร ตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. อาหาร	117	62
2. เครื่องดื่ม	26	14
3. ผ้า เครื่องแต่งกาย	100	53
4. ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	65	34
5. สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	49	26
รวม	357	189

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นตอนย่อยที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) เพื่อมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ประกอบการ

รายการ	โทมัส วิก ยัน แมน	อาหมัด นอร์ ฮาซลีน่า	ฝนทิพย์ ธารใส	ปราณี ตันประยูร	กรกนก ทิพรส	นิตย์ ทัญยาลิวงค์ สุสุศรี
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	✓					
ความสามารถลดปัญหาจากสภาพแวดล้อมธุรกิจ		✓				
ความเป็นตัวของตัวเอง			✓			
ความใส่ใจในความสำเร็จ			✓			✓
ความมีนวัตกรรม			✓	✓		
ความมุ่งมั่นอดทน			✓	✓		✓
ความคิดสร้างสรรค์			✓			✓
ความกล้าเสี่ยง			✓			✓
ความมั่นใจในตนเอง			✓			✓
การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด			✓			
ความรับผิดชอบ			✓			
การยึดถือในคุณภาพของสินค้าหรือบริการ				✓		
ชื่อเสียงต่อลูกค้า				✓		✓

ตารางที่ 3.4 (ต่อ) ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับสมรรถนะผู้ประกอบการ

รายการ	โทมัส วิง ยัน แมน	อาหมัด นอร์ ฮาซลีนานา	ฝนทิพย์ ธารใส	ปราณี ตันประยูร	กรกนก ทิพรส	นิธย์ ทัญยาลิวงศ์ สุจุศรี
ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อสินค้าหรือบริการ				✓		
ความสามารถด้านการตลาด				✓		
มนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร				✓		✓
การมีเครือข่าย				✓		
โอกาสทางธุรกิจ				✓		✓
การมองโลกในแง่ดี				✓		
การบริหารจัดการ				✓		
ภาวะผู้นำ				✓		
ทักษะและความเชี่ยวชาญ				✓		
ระบบงาน				✓		
สุขภาพ				✓		
จริยธรรมทางธุรกิจ				✓		
การยอมรับความเสี่ยง					✓	
การแข่งขันเชิงรุก					✓	
การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมาย						✓
การจัดการความผิดพลาดล้มเหลว						✓
การแสวงหาข้อมูลและความเชี่ยวชาญจากผู้อื่น						✓
มีแรงจูงใจและพลัง						✓

ขั้นตอนย่อยที่ 2 ทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 5 ปี ประเภทผลิตภัณฑ์ ละ 1 ราย จำนวน 5 ราย ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยการเจาะจงเลือกผู้ที่เป็นประธานกลุ่ม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 ราย ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน

รายการ	กิติมา ะวัปพาล	สิริพร ดิบแดง	จันทิมา ยศบรรดาศักดิ์	สุเมธา ทองเสริมสุข	มุกดา โตเต็ม	วรงค์ ยมาภัย	นพรัตน์ ธำรงทรัพย์
มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	✓	✓			✓	✓	✓
ความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ อดทน	✓	✓		✓	✓	✓	
ความสนใจ กระตือรือร้น	✓					✓	
ความสามารถด้านบริหาร	✓		✓	✓	✓	✓	✓
การวางแผน ตั้งเป้าหมาย	✓			✓		✓	✓
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	✓			✓	✓		✓
หัตถลาด	✓		✓		✓	✓	✓
ความรู้และทักษะด้านการผลิต	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
พัฒนาธุรกิจ	✓	✓		✓			✓
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้		✓				✓	✓
พัฒนาผลิตภัณฑ์		✓	✓	✓			✓
การประชุมหารือ		✓					
ความเป็นผู้นำ	✓	✓		✓		✓	
ความไว้วางใจ เชื่อใจ		✓			✓		
ความสามารถในการแก้ไขปัญหา	✓	✓		✓	✓		
ความมีมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสาร	✓	✓			✓		

ตารางที่ 3.5 (ต่อ) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน

รายการ	คุณกิติมา ระวีपाल	คุณสิริพร ดิบบแดง	คุณจันทิมา ยศ	คุณสุเมธา ทองเสริมสุข	คุณมุกดา โตเต็ม	คุณวรงค์ ยมาภัย	คุณพรรัตน์ อ่างทรัพย์
ความซื่อสัตย์	✓		✓	✓	✓		
การรับฟังความคิดเห็น			✓				
มีใจรักในงานอาชีพ				✓			
ใฝ่รู้				✓			
ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	✓		✓	✓	✓	✓	✓
วัฒนธรรมอาเซียน	✓			✓	✓		✓
ความสามารถด้านภาษา		✓			✓	✓	✓
ความคิดสร้างสรรค์	✓			✓	✓	✓	
มองธุรกิจออก						✓	
องค์ความรู้สมัยใหม่	✓	✓	✓		✓		✓
ยอมรับนวัตกรรม	✓		✓			✓	✓
ทัศนคติ							✓
ปรับตัว ยอมรับการเปลี่ยนแปลง							✓
การสร้างเครือข่าย	✓			✓	✓		✓
การสร้างทีมงาน							✓
ความสามารถในการสอนงาน	✓			✓			✓
ไขว่คว้าโอกาส	✓		✓	✓			✓
การสอนงานและถ่ายทอดความรู้	✓	✓	✓		✓		✓
กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ	✓	✓		✓			✓
ทีมงาน	✓	✓	✓		✓		

ขั้นตอนย่อยที่ 3 ทำการรวบรวมข้อมูลจากขั้นตอนย่อยที่ 1 และขั้นตอนย่อยที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล พร้อมสรุปผลเป็นตัวแปรต้นแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1. ด้านความรู้ ได้แก่ การวางแผน การผลิต มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาศากลกฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ วัฒนธรรมอาเซียน 2. ด้านทักษะ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง การมีนวัตกรรมองค์การ การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง การแสวงหาตลาดใหม่ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด ความสามารถในการบริหารทีมงาน 3. ด้านคุณลักษณะ ได้แก่ ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ การมีภาวะผู้นำ การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด การมีความคิดสร้างสรรค์ การมีความซื่อสัตย์ และมีคุณธรรม

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินระดับสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากตัวแปรต้น แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับสมรรถนะในปัจจุบันและสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ เป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาจัดระดับสมรรถนะในปัจจุบันและระดับสมรรถนะที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 การเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายชื่อตามตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.มาเรียม นะมิ	รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. คุณจารุสรี พูลสวัสดิ์	บริหารงานบุคคลอาวุโส(HR Executive) บริษัท แอดโคแมท(สยาม) จำกัด
3. คุณจุนาริรัตน์ นวลละออง	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม จังหวัดเพชรบุรี

3.2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว และผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงพฤติกรรม(Behavioral Event Interview : BEI) ของ McClelland ผสมผสานกับเทคนิคการพยากรณ์อนาคต(Ethnographic Future Research : EFR) และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ปรับปรุง และแก้ไขก่อนที่จะนำไปสัมภาษณ์

3.2.2 แบบสอบถามสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนระดับ 4 ดาว จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แต่ละข้อคำถามใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทต่างๆ ดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale)

ข้อที่ 2 อายุ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี
2. 41 – 50 ปี
3. 51 ปีขึ้นไป

ข้อที่ 3 ระดับการศึกษา ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) โดยแบ่งเป็น 4 ช่วง ดังนี้

1. ประถมศึกษา
2. มัธยมศึกษา
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
4. ปริญญาตรี
5. สูงกว่าปริญญาตรี
6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อที่ 4 ระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

1. ต่ำกว่า 3 ปี
2. 3 – 5 ปี
3. 6 ปีขึ้นไป

ข้อที่ 5 จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภท เรียงลำดับ (Ordinal Scale) โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ

1. ต่ำกว่า 30 คน
2. 30 – 50 คน
3. 51 คน ขึ้นไป

ข้อที่ 6 ประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในปี 2555 ใช้ระดับ การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. อาหาร
2. เครื่องดื่ม
3. ผ้า เครื่องแต่งกาย
4. ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก
5. สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน โดยดัดแปลงจากผลการศึกษาของ David McClelland และ Spencer and Spencer เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจ ชุมชนและผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบมาตรวัดของ Likert จำนวน 25 ข้อ โดยแบ่งสมรรถนะเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ จำนวน 8 ข้อ ดังนี้
 1. การวางแผน
 2. การผลิต
 3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์

4. การบริหารจัดการองค์การ
 5. เทคโนโลยีสารสนเทศ
 6. ภาษาศาสตร
 7. กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ
 8. วัฒนธรรมอาเซียน
2. ด้านทักษะ จำนวน 9 ข้อ ดังนี้
1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น
 2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง
 3. การมีนวัตกรรมองค์การ
 4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
 5. การแสวงหาตลาดใหม่
 6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร
 7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
 8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด
 9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน
3. ด้านคุณลักษณะ จำนวน 8 ข้อ ดังนี้
1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ
 2. การมีภาวะผู้นำ
 3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ
 4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ

5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง
6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด
7. การมีความคิดสร้างสรรค์
8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม

โดยที่แต่ละข้อคำถามแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มีความหมายดังตารางที่ 3.8 ดังนี้

ตารางที่ 3.8 ความหมายของระดับความคิดเห็นต่อสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ระดับความคิดเห็น	ระดับของสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	ระดับของสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
5	มีสมรรถนะสูงมาก	มีความต้องการสูงมาก
4	มีสมรรถนะสูง	มีความต้องการสูง
3	มีสมรรถนะปานกลาง	มีความต้องการปานกลาง
2	มีสมรรถนะต่ำ	มีความต้องการต่ำ
1	มีสมรรถนะต่ำมาก	มีความต้องการต่ำมาก

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม 25 ข้อดังกล่าว ผู้วิจัยจัดระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ใช้เกณฑ์ในการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยใช้สูตรคำนวณหาช่วงกว้างของชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น (Class)}} \\ &= \frac{5-1}{3} = 1.33 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงสามารถกำหนดเกณฑ์เฉลี่ยของระดับของสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้ดังนี้

เกณฑ์เฉลี่ยของระดับของสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.67 – 5.00	หมายถึง มีสมรรถนะสูง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.34 – 3.66	หมายถึง มีสมรรถนะปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 2.33	หมายถึง มีสมรรถนะต่ำ

เกณฑ์เฉลี่ยของระดับของสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.67 – 5.00	หมายถึง มีความต้องการสูง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.34 – 3.66	หมายถึง มีความต้องการปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 2.33	หมายถึง มีความต้องการต่ำ

นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาเพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกไว้เฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป นำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ตามผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับการวิจัย จำนวนผู้ให้ข้อมูล 30 คน รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ตามวิธีการครอนบาค (Cronbach) และปรับปรุงแบบสอบถาม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ 3 ส่วน คือ

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในเขตภาคกลาง ที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 5 ปี ประเภทผลิตภัณฑ์ละ 1 ราย ตามข้อมูลรายชื่อผู้เป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ปี 2555 ของสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน โดยโทรศัพท์นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ทำการสัมภาษณ์

2. สัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนแต่ละราย ใช้เวลาประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง โดยเป็นการพูดคุยในลักษณะไม่เป็นทางการระหว่างผู้วิจัยกับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน โดยการขอ

อนุญาตบันทึกเสียง ประกอบการจดบันทึกการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงร่างไว้

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน เพื่อขอรายชื่อและข้อมูลการติดต่อผู้เชี่ยวชาญ
2. ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยโทรศัพท์แนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์ในการขอสัมภาษณ์ พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ทำการสัมภาษณ์
3. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแต่ละราย โดยใช้เวลาประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง โดยเป็นการพูดคุยในลักษณะไม่เป็นทางการระหว่างผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ โดยการขออนุญาตบันทึกเสียง ประกอบการจดบันทึกการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงร่างไว้

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ปีพ.ศ. 2555 ในพื้นที่เขตภาคกลาง จำนวน 189 ราย ตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและขนาดกลุ่มประชากร ตามตารางที่ 3.3 โดยการสุ่มอย่างง่ายตามข้อมูลรายชื่อประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ปี พ.ศ. 2555 ของสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน
2. เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้จำนวน 156 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.54

3.4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน โดยทำการถอดเทปบทสัมภาษณ์ จัดพิมพ์ข้อมูล และตรวจสอบเนื้อหาการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

เชิงเนื้อหา (Contest Analysis) ทำดัชนีข้อมูล จัดกลุ่มดัชนีข้อมูล จำแนกข้อมูลออกเป็นสมรรถนะ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลต่อไป

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน โดยใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) ที่ถูกปรับปรุงขึ้นมา

$$\text{สูตรคำนวณ PNI}_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

เมื่อ PNI_{modified} = ดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I = สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

D = สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาค

กลาง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 5 ปี ประเภทผลิตภัณฑ์ละ 1 ราย จำนวน 5 ราย โดยการเจาะจงเลือกผู้ที่เป็นประธานกลุ่ม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 ราย ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ สรุปผลเป็นตัวแทนและจัดทำเป็นแบบสอบถาม 189 ชุด โดยกลุ่มตัวอย่าง คือผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในพื้นที่เขตภาคกลางได้รับกลับคืนมาและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จำนวน 156 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.54 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- 4.1 สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์
- 4.3 การวิเคราะห์สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง
- 4.4 การวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 4.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับ สมรรถนะในปัจจุบัน

4.1 สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง

การวิเคราะห์สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง โดยการสัมภาษณ์ จัดบันทึก ถอดเทป จัดระเบียบข้อมูล กำหนดรหัส และพิจารณาความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ชื่อสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง

ด้านความรู้	ด้านทักษะ	ด้านคุณลักษณะ
1. การวางแผน	1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ
2. การผลิต	2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง	2. การมีภาวะผู้นำ
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	3. การมีนวัตกรรมองค์การ	3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ
4. การบริหารจัดการองค์การ	4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	5. การแสวงหาตลาดใหม่	5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง
6. ภาษาศาสล	6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร	6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด
7. กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ	7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	7. การมีความคิดสร้างสรรค์
8. วัฒนธรรมอาเซียน	8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม
	9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้ประกอบด้วยสมรรถนะ 8 ข้อ คือ 1. การวางแผน 2. การผลิต 3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ 4. การบริหารจัดการองค์การ 5. เทคโนโลยีสารสนเทศ 6. ภาษาศาสล 7. กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ 8. วัฒนธรรมอาเซียน ด้านทักษะประกอบด้วยสมรรถนะ 9 ข้อ คือ 1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง 3. การมีนวัตกรรมองค์การ 4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 5. การแสวงหาตลาดใหม่ 6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร 7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด 9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน และด้านคุณลักษณะประกอบด้วยสมรรถนะ

8 ข้อ คือ 1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ 2. การมีภาวะผู้นำ 3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์กร 4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ 5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง 6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด 7. การมีความคิดสร้างสรรค์ 8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในพื้นที่เขตภาคกลาง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.2 การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ปัจจัยประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	30	19.20
หญิง	126	80.80
รวม	156	100.00
อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	16	10.30
41 – 50 ปี	34	21.80
51 ปีขึ้นไป	106	67.90
รวม	156	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ปัจจัยประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	44	28.20
มัธยมศึกษา	58	37.20
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	8	5.10
ปริญญาตรี	30	19.20
สูงกว่าปริญญาตรี	2	1.30
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	14	9.00
รวม	156	100.00
ระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
ต่ำกว่า 3 ปี	113	72.40
3 – 5 ปี	37	23.40
6 ปีขึ้นไป	6	3.80
รวม	156	100.00
จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
ต่ำกว่า 30 คน	112	71.80
30 – 50 คน	14	9.00
51 คน ขึ้นไป	30	19.20
รวม	156	100.00
ประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน		
อาหาร	56	35.90
เครื่องดื่ม	6	3.80
ผ้า เครื่องแต่งกาย	46	29.50
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	22	14.10
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	26	16.70
รวม	156	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 126 คน คิดเป็น ร้อยละ 80.80 รองลงมาคือเพศชายจำนวน 30คน คิดเป็นร้อยละ 19.20

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 51ปีขึ้นไป จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 67.90 รองลงมาคืออายุ 41 - 50 ปีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 และอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ระดับประถมศึกษา จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 ระดับปริญญาตรีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 อื่นๆ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมาคือระยะเวลา 3 - 5 ปี จำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 23.70 และตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่ำกว่า 30 คน จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 รองลงมาคือจำนวนสมาชิก 51 คน ขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 และจำนวนสมาชิก 30 - 50 คนจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาวในปี 2555 ประเภทอาหารจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.90 รองลงมา คือประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70 ประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึกจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 และประเภทเครื่องดื่ม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.80 ตามลำดับ

4.3 การวิเคราะห์สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยการหาค่า Mean (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้

สมรรถนะในปัจจุบันของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	\bar{X}	(S.D.)	ระดับ สมรรถนะ
ด้านความรู้			
1. การวางแผน	3.39	0.75	ปานกลาง
2. การผลิต	3.52	0.73	ปานกลาง
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	4.01	0.70	สูง
4. การบริหารจัดการองค์การ	3.37	0.80	ปานกลาง
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.92	0.79	ปานกลาง
6. ภาษาศาสกล	2.43	1.07	ปานกลาง
7. กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ	2.39	1.02	ปานกลาง
8. วัฒนธรรมอาเซียน	2.93	1.20	ปานกลาง
ด้านความรู้โดยรวม	3.12	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้โดยรวม พบว่า ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อยู่ในระดับสมรรถนะปานกลาง ($\bar{X}=3.12$ S.D.=0.88) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.01$ S.D.=0.70) รองลงมาคือ การผลิต ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.73) การวางแผน ($\bar{X}=3.39$, S.D.=0.75) การบริหารจัดการองค์การ ($\bar{X}=3.37$, S.D.=0.80) วัฒนธรรมอาเซียน ($\bar{X}=2.93$, S.D.=1.20) เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=2.92$,

S.D.=0.79) ภาษาอังกฤษ (\bar{X} =2.43, S.D.=1.07) และกฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ (\bar{X} =2.39, S.D.=1.20)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านทักษะ

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	\bar{X}	(S.D.)	ระดับสมรรถนะ
ด้านทักษะ			
1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.00	0.70	สูง
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง	3.85	0.78	สูง
3. การมีนวัตกรรมองค์การ	3.65	0.87	ปานกลาง
4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	3.74	0.82	สูง
5. การแสวงหาตลาดใหม่	3.82	0.99	สูง
6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร	3.93	0.82	สูง
7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	3.97	0.83	สูง
8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	3.92	0.69	สูง
9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	3.89	0.97	สูง
ด้านทักษะโดยรวม	3.86	0.83	สูง

จากตารางที่ 4.4 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านทักษะโดยรวม พบว่า ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อยู่ในระดับสมรรถนะสูง (\bar{X} =3.86, S.D.=0.83) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) รายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น (\bar{X} =4.00, S.D.=0.70) รองลงมาคือ ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (\bar{X} =3.97, S.D.=0.83) ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร (\bar{X} =3.93, S.D.=0.82) ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด (\bar{X} =3.92, S.D.=0.69) ความสามารถในการบริหารทีมงาน (\bar{X} =3.89, S.D.=0.97) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่าง

ต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.78) การแสวงหาตลาดใหม่ ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.99) การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.82) การมีนวัตกรรมองค์การ ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.87) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะในปัจจุบันของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	\bar{X}	(S.D.)	ระดับ สมรรถนะ
ด้านคุณลักษณะ			
1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ	4.25	0.79	สูง
2. การมีภาวะผู้นำ	4.16	0.70	สูง
3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ	3.83	0.85	สูง
4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ	3.71	0.75	สูง
5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง	3.82	0.78	สูง
6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด	3.89	0.82	สูง
7. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.03	0.79	สูง
8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม	4.44	0.72	สูง
ด้านคุณลักษณะโดยรวม	4.02	0.78	สูง

จากตารางที่ 4.5 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านคุณลักษณะโดยรวม พบว่า ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อยู่ในระดับสมรรถนะสูง ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.78) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) รายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.72) รองลงมาคือ ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.79) การมีภาวะผู้นำ ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.70) การมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.79) การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.82) การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.85) การเปิดรับองค์ความรู้และ

นวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.82$, S.D.=0.78) และการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ ($\bar{X} = 3.71$, S.D.=0.75) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านรวม

สมรรถนะในปัจจุบันของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	\bar{X}	(S.D.)	ระดับ สมรรถนะ
ด้านรวม			
ด้านความรู้	3.12	0.88	ปานกลาง
ด้านทักษะ	3.86	0.83	สูง
ด้านคุณลักษณะ	4.02	0.78	สูง
ด้านรวมโดยรวม	3.67	0.83	สูง

จากตารางที่ 4.6 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านรวมโดยรวมพบว่าระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อยู่ในระดับสมรรถนะสูง ($\bar{X} = 3.67$, S.D.=0.83) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) รายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.78) รองลงมาคือ ด้านทักษะ ($\bar{X} = 3.86$, S.D.=0.03) และด้านความรู้ ($\bar{X} = 3.12$, S.D.=0.88) ตามลำดับ

4.4 การวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกสมรรถนะเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ คุณลักษณะ โดยการหาค่า Mean (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้

สมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	\bar{X}	(S.D.)	ระดับ ความต้องการ
ด้านความรู้			
1. การวางแผน	4.41	0.81	สูง
2. การผลิต	4.32	0.84	สูง
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	4.55	0.67	สูง
4. การบริหารจัดการองค์การ	4.16	0.91	สูง
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20	0.98	สูง
6. ภาษาศาสกล	4.00	1.16	สูง
7. กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ	4.39	3.47	สูง
8. วัฒนธรรมอาเซียน	4.16	1.09	สูง
ด้านความรู้โดยรวม	4.27	1.24	สูง

จากตารางที่ 4.7 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้โดยรวม พบว่า ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อยู่ในระดับความต้องการสูง ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=1.24) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)

รายชื่อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.55$, S.D.=0.67) รองลงมาคือ การวางแผน ($\bar{X} = 4.41$, S.D.=0.81) กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ ($\bar{X} = 4.39$, S.D.=3.47) การผลิต ($\bar{X} = 4.32$, S.D.=0.84) เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.98) การบริหารจัดการองค์การ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.91) วัฒนธรรมอาเซียน ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.91) ภาษาศาสตร ($\bar{X} = 4.00$, S.D.=1.16) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านทักษะ

สมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ด้านทักษะ	\bar{X}	(S.D.)	ระดับความต้องการ
1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.56	0.71	สูง
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.67	สูง
3. การมีนวัตกรรมองค์การ	4.15	0.95	สูง
4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4.26	0.97	สูง
5. การแสวงหาตลาดใหม่	4.45	0.88	สูง
6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร	4.47	0.87	สูง
7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	4.44	0.87	สูง
8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	4.46	0.78	สูง
9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	4.44	0.84	สูง
ด้านทักษะโดยรวม	4.42	0.84	สูง

จากตารางที่ 4.8 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านทักษะโดยรวม พบว่าระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อยู่ในระดับความต้องการสูง ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.84) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)

รายชื่อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.56$, S.D.=0.71) รองลงมาคือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.67) ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.47$, S.D.=0.87) ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด ($\bar{X} = 4.46$, S.D.=0.78) การแสวงหาตลาดใหม่ ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=0.88) ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.87) ความสามารถในการบริหารทีมงาน ($\bar{X} = 4.44$, S.D.=0.87) การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.97) และการมีนวัตกรรมองค์การ ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.95) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	\bar{X}	(S.D.)	ระดับ ความต้องการ
ด้านลักษณะ			
1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ	4.62	0.64	สูง
2. การมีภาวะผู้นำ	4.50	0.71	สูง
3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ	4.42	0.77	สูง
4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ	4.43	0.87	สูง
5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง	4.48	0.74	สูง
6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด	4.48	0.73	สูง
7. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.58	0.67	สูง
8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม	4.70	0.60	สูง
ด้านคุณลักษณะโดยรวม	4.53	0.72	สูง

จากตารางที่ 4.9 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านคุณลักษณะโดยรวม พบว่าระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

(OTOP)อยู่ในระดับสมรรถนะสูง (\bar{X} =4.53, S.D.=0.72) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) รายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม (\bar{X} =4.70, S.D.=0.60) รองลงมาคือ ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ (\bar{X} =4.62, S.D.=0.64) การมีความคิดสร้างสรรค์ (\bar{X} =4.58, S.D.=0.67) การมีภาวะผู้นำ (\bar{X} =4.50, S.D.=0.71) การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง (\bar{X} =4.48, S.D.=0.73) การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด (\bar{X} =4.48, S.D.=0.73) การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ (\bar{X} =4.43, S.D.=0.87) และการมีศักยภาพในการพัฒนาองค์กร (\bar{X} = 4.42, S.D.=0.77) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจง ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านรวม

สมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP)	\bar{X}	(S.D.)	ระดับ ความต้องการ
ด้านรวม			
ด้านความรู้	4.27	1.24	สูง
ด้านทักษะ	4.42	0.84	สูง
ด้านคุณลักษณะ	4.53	0.72	สูง
ด้านรวมโดยรวม	4.41	0.93	สูง

จากตารางที่ 4.10 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านรวมโดยรวม พบว่าระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) อยู่ในระดับความต้องการสูง (\bar{X} =4.41, S.D.=0.93) และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) รายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณลักษณะ (\bar{X} =4.53, S.D.=0.72) รองลงมาคือ ด้านทักษะ (\bar{X} =4.42, S.D.=0.84) และด้านความรู้ (\bar{X} =4.27, S.D.=1.24) ตามลำดับ

4.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน จำแนกสมรรถนะเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ โดยการหาค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified) และเรียงลำดับความสำคัญของสมรรถนะ ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านความรู้

สมรรถนะด้านความรู้	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ		PNI modified	ลำดับ ความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ปัจจุบัน (D)		
1. การวางแผน	4.41 (สูง)	3.39 (ปานกลาง)	0.30	5
2. การผลิต	4.32 (สูง)	3.52 (ปานกลาง)	0.22	7
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	4.55 (สูง)	4.01 (สูง)	0.13	8
4. การบริหารจัดการองค์การ	4.16 (สูง)	3.37 (ปานกลาง)	0.23	6
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.20 (สูง)	2.92 (ปานกลาง)	0.43	3
6. ภาษาอังกฤษ	4.00 (สูง)	2.43 (ปานกลาง)	0.64	2
7. กฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ	4.39 (สูง)	2.39 (ปานกลาง)	0.83	1
8. วัฒนธรรมอาเซียน	4.16 (สูง)	2.93 (ปานกลาง)	0.41	4

จากตารางที่ 4.11 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันด้านความรู้ โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified) 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) กฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ 2) ภาษาอังกฤษ และ 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านทักษะ

สมรรถนะด้านทักษะ	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ		PNI modified	ลำดับความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ปัจจุบัน(D)		
1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.56 (สูง)	4.00 (สูง)	0.14	3
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง	4.53 (สูง)	3.85 (สูง)	0.17	1
3. การมีนวัตกรรมองค์การ	4.15 (สูง)	3.65 (สูง)	0.13	4
4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	4.26 (สูง)	3.74 (สูง)	0.14	3
5. การแสวงหาตลาดใหม่	4.45 (สูง)	3.82 (สูง)	0.16	2
6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร	4.47 (สูง)	3.93 (สูง)	0.13	4
7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	4.44 (สูง)	3.97 (สูง)	0.11	5
8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	4.46 (สูง)	3.92 (สูง)	0.13	4
9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	4.44 (สูง)	3.89 (สูง)	0.14	3

จากตารางที่ 4.12 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านทักษะ โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น

(PNI modified) 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง 2) การแสวงหาตลาดใหม่ และ 3) ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และความสามารถในการบริหารทีมงาน

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน ด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะด้านคุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ		PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ปัจจุบัน (D)		
1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ	4.62 (สูง)	4.25 (สูง)	0.08	5
2. การมีภาวะผู้นำ	4.50 (สูง)	4.16 (สูง)	0.08	5
3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ	4.42 (สูง)	3.83 (สูง)	0.15	3
4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ	4.43 (สูง)	3.71 (สูง)	0.19	1
5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง	4.48 (สูง)	3.82 (สูง)	0.17	2
6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด	4.48 (สูง)	3.89 (สูง)	0.15	3
7. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.58 (สูง)	4.03 (สูง)	0.13	4
8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม	4.70 (สูง)	4.44 (สูง)	0.05	6

จากตารางที่ 4.13 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันด้านคุณลักษณะ โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI modified) 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ 2) การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง และ 3) การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ และการตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน รายด้าน

สมรรถนะรายด้าน	ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะ		PNI _{modified}	ลำดับ ความสำคัญ
	ที่ต้องการ (I)	ปัจจุบัน (D)		
ด้านความรู้	4.27 (สูง)	3.12 (ปานกลาง)	0.36	1
ด้านทักษะ	4.42 (สูง)	3.86 (สูง)	0.14	2
ด้านคุณลักษณะ	4.53 (สูง)	4.02 (สูง)	0.12	3

จากตารางที่ 4.14 พบว่าช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับระดับสมรรถนะในปัจจุบันรายด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญตามค่าดัชนีชี้วัดความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ดังนี้ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ และ 3) ด้านคุณลักษณะ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพในปัจจุบัน และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และนำเสนอสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจำแนกสมรรถนะเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ปี พ.ศ.2555 โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้เป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคกลาง ที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 5 ปี ประเภทผลิตภัณฑ์ละ 1 ราย รวมเป็น 5 ราย

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 ราย

กลุ่มที่ 3 ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ปีพ.ศ.2555 ในพื้นที่เขตภาคกลาง รวม 21 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร จำนวน 357 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ใช้ประเภทผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นชั้นภูมิ (Strata) แล้วทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 189 คน และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามได้ 156 ฉบับ

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 หลังจากนั้นทำการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลพร้อมสรุปผลเป็นตัวแปรต้น ได้เป็นสมรรถนะด้านความรู้ 8 ข้อ สมรรถนะด้านทักษะ 9 ข้อ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ 8 ข้อ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสร้างแบบสอบถามจากตัวแปรต้น แบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลระดับสมรรถนะในปัจจุบันและสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ

ขั้นตอนที่ 3 การเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับระดับสมรรถนะในปัจจุบัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และจัดลำดับความต้องการด้วยดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified})

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง

ผลการวิเคราะห์สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง โดยจำแนกสมรรถนะออกเป็นด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ 8 ข้อ คือ 1. การวางแผน 2. การผลิต 3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ 4. การบริหารจัดการองค์การ 5. เทคโนโลยีสารสนเทศ 6. ภาษาศาสตร์ 7. กฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ 8. วัฒนธรรมอาเซียน สมรรถนะด้านทักษะ 9 ข้อ คือ 1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง 3. การมีนวัตกรรมองค์การ 4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 5. การแสวงหาตลาดใหม่ 6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร 7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด 9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ 8 ข้อ คือ 1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ 2. การมีภาวะผู้นำ 3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ 4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ 5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง 6. การ

ตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด 7. การมีความคิดสร้างสรรค์ 8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเพศหญิงร้อยละ 80.80 และเพศชายร้อยละ 19.20 ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 67.90 รองลงมาคือ อายุ 41 – 50 ปีร้อยละ 21.80 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 37.20 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษาร้อยละ 28.20 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่ำกว่า 3 ปีร้อยละ 72.40 รองลงมาคือระยะเวลา 3 – 5 ปีร้อยละ 23.70 ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่ำกว่า 30 คน ร้อยละ 71.80 รองลงมาคือ จำนวนสมาชิก 51 คนขึ้นไปร้อยละ 19.20 ส่วนใหญ่มีผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาวในปี 2555 ประเภทอาหารร้อยละ 35.90 รองลงมาคือประเภทผ้า เครื่องแต่งกายร้อยละ 29.50

3. สรุปผลการวิเคราะห์สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง

จากการวิเคราะห์สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง โดยจำแนกสมรรถนะออกเป็นด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะในปัจจุบันโดยรวมทั้ง 3 ด้านในระดับสูง โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะมีสมรรถนะในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมมากที่สุด 4.02 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะด้านคุณลักษณะในระดับสูงทุกข้อ โดยเฉพาะข้อเกี่ยวกับการมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม ด้านทักษะโดยรวมมีสมรรถนะในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.86 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะด้านทักษะในระดับสูงโดยเฉพาะข้อที่เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับการมีนวัตกรรมองค์กร มีสมรรถนะในระดับปานกลาง ด้านความรู้โดยรวมมีสมรรถนะในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.12 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะด้านความรู้ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อที่เกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ มีสมรรถนะในระดับสูง

4. สรุปผลการวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

จากการวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง โดยจำแนกสมรรถนะออกเป็นด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยรวมทั้ง 3 ด้านในระดับสูง โดยเฉพาะด้านคุณลักษณะมี

สมรรถนะที่ต้องการในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมมากที่สุด 4.53 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะที่ต้องการด้านคุณลักษณะในระดับสูงทุกข้อ โดยเฉพาะข้อเกี่ยวกับการมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม ด้านทักษะโดยรวมมีสมรรถนะที่ต้องการในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.42 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะที่ต้องการด้านทักษะในระดับสูงทุกข้อ โดยเฉพาะข้อที่เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านความรู้โดยรวมมีสมรรถนะที่ต้องการในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.27 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีสมรรถนะที่ต้องการด้านความรู้ในระดับสูง โดยเฉพาะข้อที่เกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์

5. สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับสมรรถนะในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับสมรรถนะในปัจจุบัน รายงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรายด้านแตกต่างกันระดับสมรรถนะในปัจจุบัน โดยค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะในปัจจุบันทุกด้าน และทุกข้อ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) มีช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะโดยรวมในด้านความรู้มากที่สุด โดยเรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 1 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะตามความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่เกี่ยวกับกฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ ภาษาสากล และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ

ช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะโดยรวมในด้านทักษะ เรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 2 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะตามความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง การแสวงหาตลาดใหม่ และความสามารถในการบริหารทีมงาน ตามลำดับ

ช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะโดยรวมในด้านคุณลักษณะ เรียงลำดับความสำคัญตามความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 3 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีช่องว่างระหว่างระดับสมรรถนะตามความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ ข้อที่เกี่ยวกับการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง และการตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ด้านความรู้ ประกอบด้วย 1. การวางแผน 2. การผลิต 3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ 4. การบริหารจัดการองค์การ 5. เทคโนโลยีสารสนเทศ 6. ภาษาศาสตร 7. กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ 8. วัฒนธรรมอาเซียน ด้านทักษะ ประกอบด้วย 1. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง 3. การมีนวัตกรรมองค์การ 4. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง 5. การแสวงหาตลาดใหม่ 6. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร 7. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ 8. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด 9. ความสามารถในการบริหารทีมงาน และด้านคุณลักษณะประกอบด้วย 1. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ 2. การมีภาวะผู้นำ 3. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ 4. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ 5. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง 6. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด 7. การมีความคิดสร้างสรรค์ 8. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม

สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง มีค่าเฉลี่ยด้านรวมในระดับสูง โดยสมรรถนะด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เว้นแต่สมรรถนะในข้อที่เกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง แสดงว่าผู้ประกอบการมีความใส่ใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของลูกค้า อย่างไรก็ตามเนื่องจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นในปัจจุบัน ผู้ประกอบการยังคงต้องการได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ในเชิงวิชาชีพ การบริหารจัดการ และความรู้ระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้อง การวางแผน การผลิต การบริหารจัดการองค์การ เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาศาสตร กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ และวัฒนธรรมอาเซียน สมรรถนะด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง เว้นแต่ข้อที่เกี่ยวกับการมีนวัตกรรมองค์การที่มีสมรรถนะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าผู้ประกอบการต้องการได้รับการพัฒนาความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในการประกอบการเพื่อให้สามารถพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรมเฉพาะขององค์การได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมนึกและคณะ(2553) ที่ศึกษานวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า นวัตกรรมถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการก็เป็นกลไกสำคัญในการสร้างนวัตกรรม ในส่วนของสมรรถนะด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทุกข้อ แสดงว่าในปัจจุบันผู้ประกอบการมีลักษณะ บุคลิกภาพ ความคิด บทบาทที่เหมาะสมในการประกอบการ

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะในระดับสูงทุกด้าน

และค่าเฉลี่ยสมรรถนะทุกข้ออยู่ในระดับสูง แสดงว่าในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ผู้ประกอบการต้องการเพิ่มขีดความสามารถเพิ่มขึ้นทั้ง ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ และต้องการเพิ่มขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในทุกข้อ

ในการพิจารณาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง ที่ต้องการได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการเปรียบเทียบสมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับสมรรถนะในปัจจุบัน ทำให้ทราบว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ควรได้รับการพัฒนาด้านความรู้เป็นลำดับแรก โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ ภาษาสากล และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งควรพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวกับการวางแผน การผลิต การบริหารจัดการองค์การ และวัฒนธรรมอาเซียนด้วย รองลงมา คือ ความพร้อมด้านทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาความชำนาญเกี่ยวกับ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง การแสวงหาตลาดใหม่ และการสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการควรพัฒนาทักษะที่เกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรมเฉพาะขององค์การ ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การในอนาคต และควรได้รับการพัฒนาคุณลักษณะเกี่ยวกับ การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง และการมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2556) ที่เสนอว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ต้องเร่งพัฒนาสมรรถนะเพื่อเตรียมความพร้อมในการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และพัฒนาศักยภาพในการดำเนินธุรกิจที่สร้างความน่าเชื่อถือแก่ลูกค้า คู่สัญญา หรือแม้กระทั่งสถาบันการเงิน โดยพัฒนาการบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและเพิ่มช่องทางการตลาดที่สามารถเข้าถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย พัฒนาความสามารถในการรองรับคำสั่งซื้อที่มีปริมาณมาก โดยเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตทั้งในรูปแบบกลุ่มที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันและกลุ่มที่ผลิตสินค้าสนับสนุนในห่วงโซ่อุปทาน นอกจากนี้ อาจเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจต่างๆ เพื่อสนับสนุนและเป็นช่องทางการเข้าถึงลูกค้าและเข้าสู่ตลาดอาเซียน อาทิ เครือข่ายนักประชาสัมพันธ์/ส่งเสริมการท่องเที่ยว เครือข่ายผู้ส่งออกสินค้า สมาคมการค้าต่างๆ เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า ในการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ประกอบการควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ตามลำดับ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ ภาษาสากล และเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ในเชิงบริหาร และเสริมทักษะเพื่อเพิ่มความชำนาญและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง การแสวงหาตลาดใหม่ และการสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง โดยเร่งสร้างทักษะที่เกี่ยวกับนวัตกรรมองค์การ

ทั้งนี้ผู้ประกอบการค่อนข้างมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยควรพัฒนาคุณลักษณะในการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง และศักยภาพในการพัฒนาองค์การ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในฐานะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรมีความพร้อมในการพัฒนาสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ และเร่งแสวงหาแหล่งข้อมูลและหน่วยงานสนับสนุนช่วยเหลือในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้ที่เกี่ยวกับกฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ ภาษาศาสนา และเทคโนโลยีสารสนเทศ แก่ผู้ประกอบการที่มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในเชิงบริหารและมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเป็นการเปิดรับความรู้และโลกทัศน์ภายใต้กติกาการค้าสากล
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรเร่งพัฒนาความรู้ในเชิงบริหาร ได้แก่ การวางแผน การผลิต การบริหารจัดการองค์การ แก่ผู้ประกอบการที่ยังขาดความเข้มแข็งในเชิงบริหาร และเสริมความเชี่ยวชาญแก่ผู้ประกอบการให้สามารถพัฒนานวัตกรรมเฉพาะขององค์การ เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพองค์การและพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป
4. สถานศึกษาควรเร่งศึกษา วิเคราะห์ และปรับปรุงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้ประกอบการ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการขยายตลาดอาเซียน การสร้างเครือข่าย และนวัตกรรมองค์การ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสและเป็นช่องทางการพัฒนาความสามารถเชิงธุรกิจในระดับสากลของผู้ประกอบการ
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อกำหนดนโยบายการวางแผนพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการค้าสากลอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเชิงลึก โดยเน้นรายประเภทผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อทราบศักยภาพของผู้ประกอบการ (OTOP) เฉพาะรายผลิตภัณฑ์ และสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการได้อย่างเหมาะสม

2. ควรศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้ประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบศักยภาพในเชิงการค้าระหว่างประเทศของผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและนโยบายพัฒนาผู้ประกอบการภายใต้การค้าสากลต่อไป

บรรณานุกรม

- กฤตชญาภัค อุ่นเสวี. 2554. **ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC : ASEAN Economic Community**. เอกสารความรู้ สดร. ลำดับที่ 15 ปีงบประมาณ 2554 สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- กรกนก ทิพรส. 2556. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะความเป็นผู้ประกอบการกับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ปีที่ 24 ฉบับที่ 3 (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2557. จาก <http://research.msu.ac.th/journal>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2556. **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลวันที่ 25 ธันวาคม 2556. จาก <http://www.moac.go.th/>
- เกษม วัฒนชัย. 2544. “การปฏิรูปอุดมศึกษา : คนไทยทำอะไร”. เอกสารประกอบการบรรยายการสัมมนาทางวิชาการเรื่องความก้าวหน้าการอุดมศึกษาไทยเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสถาปนาทบวงมหาวิทยาลัยครบรอบปีที่ 29 ณ อิมแพค. กันยายน 2544.
- จิรประภา อัครบวร. 2549. **สร้างคนสร้างผลงาน**. กรุงเทพมหานคร: ก.พลพิมพ์ (1996).
- ชูชัย สมितिไกร. 2550. **การสรรหา การคัดเลือก และการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวาลย์ ทัดศิริช. 2556. **สมรรถนะกับการบริหารทรัพยากรบุคคล : แนวคิดและบริบท**. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลวันที่ 25 ธันวาคม 2556. จาก <http://www.tpa.or.th>.
- ณรงค์วิทย์ แสันทอง. 2547. **มารู้จัก COMPETENCY กันเถอะ**. กรุงเทพมหานคร: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- ธัชพงศ์ เศรษฐบุต. 2554. การศึกษาความต้องการสมรรถนะของนักทรัพยากรมนุษย์สำหรับภาคอุตสาหกรรม. **Veridian E-Journal**. SU Vol.5 No. 2 May - August 2012: 426-448.
- นิตย์ ทัญวสิวงค์ สุขศรี. 2553. **ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปราณี ต้นประยูร. 2555. **คุณลักษณะของผู้ประกอบการและความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ฝนทิพย์ ชวโรสและคณะ. 2554. การศึกษาคูณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทย. **วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. ปีที่ 7 เล่มที่ 1 เดือนตุลาคม 2554 – เดือนมีนาคม 2555: 39-47.

- พงษ์ศักดิ์ พรณัฐวุฒิกุล. 2543. การนำ Competencie ไปสู่การปฏิบัติ. วารสารการบริหารคน. ปีที่ 21 ฉบับที่ 4 (ต.ค.-ธ.ค.2543): 23-28.
- พรนารี โสภานุบุตร. 2555. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการวิชาชีพวิศวกรรม สาขา อดุสาหการ ระดับภาคีวิศวกร. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ-องค์การ) กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- มณีรัตน์ ฉัตรอุทัย. 2551. การศึกษากรอบสมรรถนะและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะของ ผู้ให้บริการห้องสมุดของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. วารสารพระจอมเกล้าลาดกระบัง. ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 เมษายน 2551: 33-43.
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 2556. AEC เศรษฐกิจประชาคมอาเซียน. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูล วันที่ 25 ธันวาคม 2556. <http://www.citsonline.utcc.ac.th/>
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตสถาน.
- รายชื่อผู้ผลิตสินค้า OTOP ที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดสินค้า OPC ปี 2555. (ออนไลน์). เข้าถึง ข้อมูลวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556. จาก <http://www.thaitambon.com/OPC2555/>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2556. สมรรถนะ. (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลวันที่ 10 ธันวาคม 2556. จาก <http://th.wikipedia.org/>
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ. 2553. นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อ การเป็นผู้ประกอบการ. วารสารบริหารธุรกิจ. ปีที่ 33 ฉบับที่ 128 ตุลาคม-ธันวาคม 2553: 49-65.
- สีมา สีมานันท์. 2548. ว่าด้วยเรื่อง "สมรรถนะ" ในมุมมองของเลขาธิการ ก.พ. วารสารข้าราชการ. 50,1 (ม.ค.-ก.พ.48) 1-4.
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. 2004. "Competency : เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้" *Productivity*. 9(53) (พ.ย. - ธ.ค.): 44-48.
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. 2555. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ประชาคมอาเซียน (ออนไลน์). เข้าถึง ข้อมูลวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2557. จาก <http://203.155.220.175/newweb/>.
- สำนักงาน ก.พ. 2537. คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.อี.พี.วิ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2556. วิสาหกิจชุมชนน่ารู้. (ออนไลน์) เข้าถึง ข้อมูลวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557. จาก <http://www.sceb.doe.go.th/>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2556. โอกาสและผลกระทบของ OTOP กับ การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) (ออนไลน์). เข้าถึงข้อมูลวันที่ 25 ธันวาคม 2556. จาก <http://www.sme.go.th/> .
- Ahmad Noor Hazlina, 2010. Is entrepreneurial competency and business success relationship contingent upon business environment?: A study of Malaysian SMEs. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*. 16.3 (2010): 182-203.

- Boam, R., & Sparrow, P., 1992. **The rise and rationale of competency-based approaches.** In R. Boam & P. Sparrow (Eds.), *Designing and achieving competency* (pp. 3–15). London: McGraw-Hill.
- Boyatzis, R.E., 1982. **The Competent Manager.** New York: McGraw-Hill.
- Dales, M and Hes, K., 1995. **Creating Training miracles.** Sydney: Prentice Hall.
- George & Jones, 1996. **Organization Behavior.** New York : McGraw-Hill.
- Katz Robert L., 1974. Skill of An Effective Administrator. **Harvard Business Review.** (September–October) 1974.
- Kierstead, J., 1998. **Competencies and KSAO's.** Ottawa: public Service Commission. www.pse-cfp.fo.ca/research/
- Kirschner, Vilsterm, Hummel and Wigman, 1997. The design of a study environment for acquiring academic and professional competence. **Studies in Higher Education.** Volume 22, Issue 2, 1997: 151-171.
- McClelland, D.C., 1973. “Testing for Competence rather than for Intelligence” **American Psychologist.** 28 , 1–14.
- Mitrani, A., Dalziel, M., and Fitt, D., 1992. **Competency based human resource management: Value driven strategies for recruitment, development, and reward.** London: McGraw-Hill.
- Rylatt, A. and Lohan, K., 1995. **Creating training miracles.** Sydney: Prentice Hall.
- Scott B. Parry, 1998. Just what is a competency? **Training.** June, 58-64.
- Spencer, M and Spencer, M.S., 1993. **Competence at work: Models for Superior Performance.** New York: John Wiley & Sons.
- Thomas Wing Yan Man, 2006. Exploring the behavioural patterns of entrepreneurial learning: A competency approach. **UCE Business School, Birmingham, UK. Education & Training.** 48.5 (2006): 309-321.
- Wikström, S. and R. Normann, 1994. **Knowledge and Value: A New Perspective on Corporate Transformation.** Routledge, London.

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview)

เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง
เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงาน.....

วันที่สัมภาษณ์.....

แนวทางการสัมภาษณ์

1. ท่านคิดว่าผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP)ในปัจจุบันมีความสามารถอะไรบ้าง

.....
.....

2. ขอให้ท่านเล่าเหตุการณ์ที่แสดงถึงการประสบความสำเร็จของผู้ประกอบการ

3 เหตุการณ์

.....
.....

3. ขอให้ท่านเล่าเหตุการณ์ที่แสดงถึงความล้มเหลวของผู้ประกอบการ 3 เหตุการณ์

.....
.....

4. ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในปัจจุบันควรมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอย่างไร

.....
.....

5. ท่านคิดว่าการเปิด AEC ส่งผลต่อการปรับตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

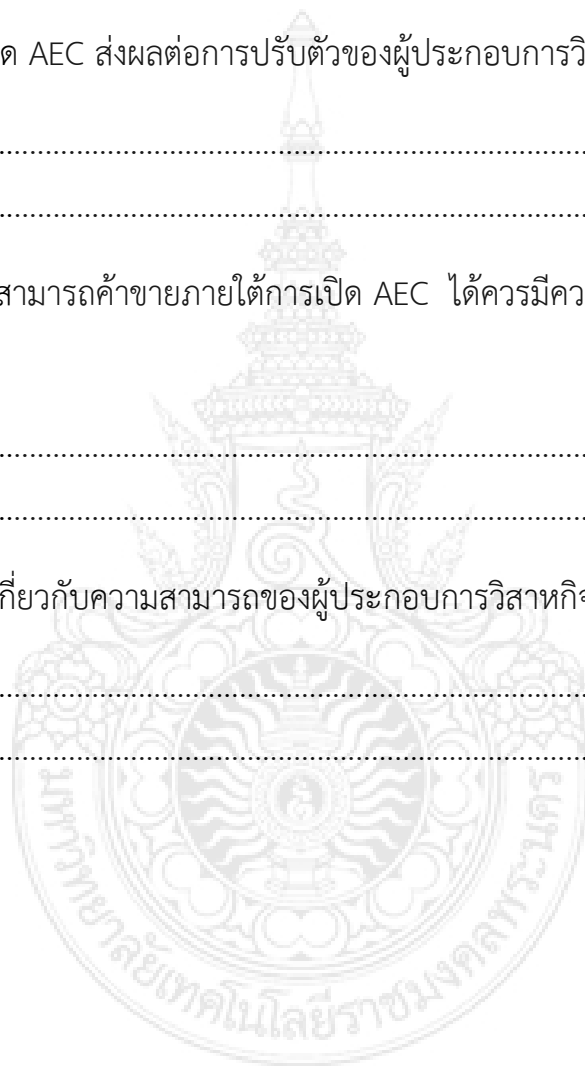
.....
.....

6. ผู้ประกอบการที่สามารถค้าขายภายใต้การเปิด AEC ได้ควรมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอย่างไร

.....
.....

7. ข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

.....
.....

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เรียน ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง“การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบัน และสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และนำเสนอสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจะนำผลการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการนำเสนอแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทยในอนาคต จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผศ.พัชรินทร์พร ภู่อภิสิตธิ์ และคณะผู้วิจัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี

41 – 50 ปี

51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ระยะเวลาในการเป็นประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ต่ำกว่า 3 ปี

3 – 5 ปี

6 ปีขึ้นไป

5. จำนวนสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ต่ำกว่า 30 คน

30 – 50 คน

51 คน ขึ้นไป

6. ประเภทผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน (OTOP) ระดับ 4 ดาว ในปี 2555 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

อาหาร

เครื่องดื่ม

ผ้า เครื่องแต่งกาย

ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก

สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ตอนที่ 2 สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย รอบตัวเลขที่ท่านเห็นว่าตรงกับระดับสมรรถนะปัจจุบันและสมรรถนะที่ต้องการ

นิยามศัพท์

สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่จำเป็นต่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การร่วมมือทางเศรษฐกิจและเปิดเสรีการส่งออกและการนำเข้าสินค้าของชาติในอาเซียนรวมทั้งประเทศไทย

ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ความจริง การกระทำต่าง ๆ ที่บุคคลเก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อไปได้

ทักษะ หมายถึง ความสามารถใช้ความรู้ วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้อย่างเชี่ยวชาญและชำนาญ

คุณลักษณะ หมายถึง การแสดงบุคลิกภาพที่บ่งบอกความรู้สึก ความคิดของบุคคล

เกณฑ์ประเมิน

ระดับของสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP)	ระดับของสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ค่าประเมิน
มีสมรรถนะสูงมาก	มีความต้องการสูงมาก	5
มีสมรรถนะสูง	มีความต้องการสูง	4
มีสมรรถนะปานกลาง	มีความต้องการปานกลาง	3
มีสมรรถนะต่ำ	มีความต้องการต่ำ	2
มีสมรรถนะต่ำมาก	มีความต้องการต่ำมาก	1

สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ในเขตภาคกลาง
เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สมรรถนะของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน (OTOP)	สมรรถนะในปัจจุบัน					สมรรถนะที่ต้องการเมื่อเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน					
	ต่ำมาก		สูงมาก			ต่ำมาก		สูงมาก			
ด้านความรู้											
1. การวางแผน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
2. การผลิต	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
3. มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
4. การบริหารจัดการองค์การ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
6. ภาษาอังกฤษ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
7. กฎ ระเบียบการค้าระหว่างประเทศ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
8. วัฒนธรรมอาเซียน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
ด้านทักษะ											
9. ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
10. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การ อย่างต่อเนื่อง	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
11. การมีนวัตกรรมองค์การ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
12. การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
13. การแสวงหาตลาดใหม่	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
14. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และ การติดต่อสื่อสาร	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
15. ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
16. ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
17. ความสามารถในการบริหารทีมงาน	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
ด้านคุณลักษณะ											
18. ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
19. การมีภาวะผู้นำ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
20. การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
21. การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
22. การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ อย่างต่อเนื่อง	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
23. การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
24. การมีความคิดสร้างสรรค์	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
25. การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์กรอกแบบสอบถามฉบับนี้

แบบประเมินแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ

เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คำชี้แจง การหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-objective Congruence) ในการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ขอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อความว่า มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบความคิดของการวิจัย ตลอดจนมีการใช้ภาษาเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาดังนี้

ถ้าเห็นด้วย โปรตใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง +1

ถ้าไม่แน่ใจ โปรตใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง 0

ถ้าไม่เห็นด้วย โปรตใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง -1

และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อความมีความสมบูรณ์

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลางเมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. เพื่อนำเสนอสมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

นิยามศัพท์

สมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่จำเป็นต่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หมายถึง การร่วมมือทางเศรษฐกิจและเปิดเสรีการส่งออกและการนำเข้าสินค้าของชาติในอาเซียนรวมทั้งประเทศไทย

ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ความจริง การกระทำต่างๆ ที่บุคคลเก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อไปได้

ทักษะ หมายถึง ความสามารถใช้ความรู้ วิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานได้
อย่างเชี่ยวชาญและชำนาญ

คุณลักษณะ หมายถึง การแสดงบุคลิกภาพที่บ่งบอกความรู้สึก ความคิดของบุคคล

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ	
		+1	0	-1		
1	ด้านความรู้					
	การวางแผน					
	การผลิต					
	มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์					
	การบริหารจัดการองค์การ					
	เทคโนโลยีสารสนเทศ					
	ภาษาสากล					
	กฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ					
9	ด้านทักษะ					
	ความเชี่ยวชาญในภูมิปัญญาท้องถิ่น					
	การพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์การอย่างต่อเนื่อง					
	การมีนวัตกรรมองค์การ					
	การสร้างเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง					
	การแสวงหาตลาดใหม่					
	ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร					
	ความสามารถแก้ปัญหาและการตัดสินใจ					
	ความสามารถสอนงานและถ่ายทอด					
	ความสามารถในการบริหารทีมงาน					
	18	ด้านคุณลักษณะ				
		ความมุ่งมั่นในการเป็นผู้ประกอบการ				
		การมีภาวะผู้นำ				
		การมีศักยภาพในการพัฒนาองค์การ				
		การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ				
		การเปิดรับองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่อย่างต่อเนื่อง				
		การตอบสนองกับปัญหาอย่างทันทีทันใด				
การมีความคิดสร้างสรรค์						
การมีความซื่อสัตย์และมีคุณธรรม						

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ประเมินแบบสอบถามในครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์

Sex

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	30	19.2	19.2	19.2
	หญิง	126	80.8	80.8	100.0
	Total	156	100.0	100.0	

Age

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่าหรือเท่า 40 ปี	16	10.3	10.3	10.3
	41-50 ปี	34	21.8	21.8	32.1
	51 ปีขึ้นไป	106	67.9	67.9	100.0
	Total	156	100.0	100.0	

Gread

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ประถมศึกษา	44	28.2	28.2	28.2
	มัธยมศึกษา	58	37.2	37.2	65.4
	ปวช.	8	5.1	5.1	70.5
	ปริญญาตรี	30	19.2	19.2	89.7
	สูงกว่า ป.ตรี	2	1.3	1.3	91.0
	อื่นๆ	14	9.0	9.0	100.0
	Total	156	100.0	100.0	

Time

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 3 ปี	6	3.8	3.8	3.8
	3 - 5 ปี	37	23.7	23.7	27.6
	6 ปี ขึ้นไป	113	72.4	72.4	100.0
	Total	156	100.0	100.0	

		Type			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	อาหาร	56	35.9	35.9	35.9
	เครื่องดื่ม	6	3.8	3.8	39.7
	ผ้า เครื่องแต่งกาย	46	29.5	29.5	69.2
	ของใช้ ตกแต่ง ที่ระลึก	22	14.1	14.1	83.3
	สมุนไพร	26	16.7	16.7	100.0
	Total	156	100.0	100.0	

		Group			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 30 คน	112	71.8	71.8	71.8
	30 - 50 คน	14	9.0	9.0	80.8
	51 คนขึ้นไป	30	19.2	19.2	100.0
Total	156	100.0	100.0		

2. การวิเคราะห์สมรรถนะในปัจจุบันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง

ด้านความรู้

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
A1	156	1.00	5.00	3.3974	.75928
A2	156	1.00	5.00	3.5256	.73132
A3	156	2.00	5.00	4.0128	.70927
A4	156	1.00	5.00	3.3718	.80497
A5	156	1.00	4.00	2.9231	.79950
A6	156	1.00	5.00	2.4359	1.07271
A7	156	1.00	5.00	2.3974	1.02031
A8	156	1.00	5.00	2.9359	1.20579
Valid N (listwise)	156				

ด้านทักษะ

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
B1	156	2.00	5.00	4.0000	.70023
B2	156	2.00	5.00	3.8590	.78246
B3	156	2.00	5.00	3.6538	.87734
B4	156	2.00	5.00	3.7436	.82596
B5	156	1.00	5.00	3.8205	.99992
B6	156	2.00	5.00	3.9359	.82446
B7	156	2.00	5.00	3.9744	.83433
B8	156	2.00	5.00	3.9231	.69596
B9	156	1.00	5.00	3.8974	.97173
Valid N (listwise)	156				

ด้านคุณลักษณะ

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
C1	156	2.00	5.00	4.2564	.79411
C2	156	3.00	5.00	4.1667	.70787
C3	156	1.00	5.00	3.8333	.85635
C4	156	1.00	5.00	3.7179	.75173
C5	156	1.00	5.00	3.8205	.78278
C6	156	1.00	5.00	3.8974	.82836
C7	156	2.00	5.00	4.0385	.79421
C8	156	3.00	5.00	4.4487	.72996
Valid N (listwise)	156				

3. การวิเคราะห์สมรรถนะที่ต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (OTOP) ในเขตภาคกลาง เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ด้านความรู้

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Aa1	156	1.00	5.00	4.4103	.81019
Aa2	156	1.00	5.00	4.3205	.84233
Aa3	156	2.00	5.00	4.5513	.67485
Aa4	156	2.00	5.00	4.1667	.91464
Aa5	156	1.00	5.00	4.2051	.98189
Aa6	156	1.00	5.00	4.0000	1.16950
Aa7	156	1.00	33.00	4.3974	3.47281
Aa8	156	1.00	5.00	4.1667	1.09446
Valid N (listwise)	156				

ด้านทักษะ

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Bb1	156	2.00	5.00	4.5641	.71101
Bb2	156	2.00	5.00	4.5385	.67570
Bb3	156	1.00	5.00	4.1538	.95143
Bb4	156	1.00	5.00	4.2692	.97283
Bb5	156	1.00	5.00	4.4615	.88998
Bb6	156	1.00	5.00	4.4744	.87583
Bb7	156	1.00	5.00	4.4487	.87470
Bb8	156	1.00	5.00	4.4615	.78193
Bb9	156	1.00	5.00	4.4487	.84468
Valid N (listwise)	156				

ด้านคุณลักษณะ

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Cc1	156	2.00	5.00	4.6282	.64476
Cc2	156	2.00	5.00	4.5000	.71392
Cc3	156	2.00	5.00	4.4231	.77907
Cc4	156	1.00	5.00	4.4359	.87385
Cc5	156	2.00	5.00	4.4872	.74908
Cc6	156	2.00	5.00	4.4872	.73165
Cc7	156	2.00	5.00	4.5897	.67079
Cc8	156	2.00	5.00	4.7051	.60341
Valid N (listwise)	156				

ภาพกิจกรรมการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP)

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ประเภทอาหาร

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ประเภทเครื่องดื่ม

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน(OTOP) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ภาพกิจกรรมการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน จากสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน จากสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางพัชรินทร์พร ภู่อภิสิตธิ์

หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
เลขที่ 399 ถ. สามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กทม. 10300
โทรศัพท์ : 0 2665 3777 ต่อ 6091 , 6093

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2524 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ.2535 ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางระจิตรา ศุภดิลลักษ์ณ์

หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
เลขที่ 86 ถ. พิชญ์โลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กทม. 10300
โทรศัพท์ : 0 2282 9101 ต่อ 2203

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2521 ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต บริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยพายัพ
พ.ศ.2539 ปริญญาบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษามหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
พ.ศ.2521 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และ
 องค์กร NIDA

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางอนงค์ ไตวัลย์

หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
เลขที่ 86 ถ. พิชญ์โลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กทม. 10300
โทรศัพท์ : 0 2282 9101 ต่อ 2203

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2535 ปริญญาศึกษาศาสตร์บัณฑิต การจัดการทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ.2545 ปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร

